

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2018

Tomáš Rukavička

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Populistická rétorika jako strategie Strany nezávislosti
Spojeného království**

Bakalářská práce

Autor práce: Tomáš Rukavička

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Martin Mejstřík

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 11. 5. 2018

Tomáš Rukavička

Bibliografický záznam

RUKAVIČKA, Tomáš. *Populistická rétorika jako strategie Strany nezávislosti Spojeného království*. Praha, 2018. 97 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Martin Mejstřík.

Rozsah práce: 67785 znaků s mezerami bez anotace a příloh

Abstrakt

Populismus je fenomén, který se stává populárním napříč Evropou, posilňován imigrací a ekonomickou situací některých zemí. Tato práce se snaží prozkoumat, nakolik byla v letech 2014-2016 populistická rétorika strategií Strany nezávislosti Spojeného království, a to na zobrazení populistických témat používaných stranou v novinových článcích britských médií. Přes krátkou historii strany obsahuje pro jasný rámec pokus o definici populismu a vysvětlení pravicového populismu a zkoumá historii britského euroskepticismu posledních 40 let. Pro kvantitativní analýzu byly použity články zpravodajství *The Guardian*, *The Telegraph* a *BBC News*. Na čtyřech stanovených tématech - euroskepticismus, imigrace, kritika politického systému a organizační změny uvnitř strany - zkoumá v 50 nejvíce relevantních článcích k těmto tématům z let 2014-2016, zda se tendence používání populistických témat ve straně zvyšovala a dala by se tak označit za strategii strany. Počtem článků v jednotlivých letech zaměřených na dané téma a reflexí analýzy způsobu zobrazování strany danými médii, jsem se tuto skutečnost pokusil dokázat.

Abstract

Populism is a phenomenon, which popularity rise over the Europe, enhanced by immigration and economic situation in some of the EU countries. This thesis is trying to analyze, how much was the populist rhetoric chosen as a strategy to be used by United Kingdom Independent Party in-between 2014-2016 and it is done via the frames the British newspapers gave to the UKIP in the articles and the number of repetition of chosen populist topic in these articles. To settle some basis definitions, the thesis contains short history of the party, an attempt to define populism with emphasis on right wing populism and the brief overview of British Euroscepticism of last 40 years. The quantitative analysis is using articles from *The Guardian*, *The Telegraph* and *BBC News*. The research is done on 50 most relevant articles through the years 2014-2016 connected to one of the topics – Euroscepticism, immigration, antiestablishment and organizational changes within the party. It is trying to prove, whether the tendency to use these populist topics by the party was rising and if it could be marked as party strategy. I tried to prove this by the number of the articles aimed on one of the topics and the reflection of the media analyses way of framing the party.

Klíčová slova

UKIP, populismus, euroskepticismus, rétorika, strategie, média, Farage

Keywords

UKIP, populism, euroskepticism, rhetoric, strategy, media, Farage

Title/název práce

Populist rhetoric as UKIP's strategy

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval panu doktoru Mejtříkovi za jeho trpělivost, cenné rady a věcné připomínky při vedení mé práce. Dále bych rád poděkoval panu docentu Vykoukalovi za vstřícné vedení bakalářského semináře.

Obsah

1. ÚVOD	2
1.1 ZDROJE INFORMACÍ A JEJICH ZHODNOCENÍ	3
1.2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA A TEORETICKÝ ZÁKLAD	4
1.3 METODOLOGIE	5
1.3.1 <i>Kvantitativní analýza</i>	5
1.3.2 <i>Teorie poražených modernismem</i>	6
1.4 STRUKTURA	6
2. PRAVICOVÝ POPULISMUS A BRITSKÝ EUROSKEPTICISMUS	7
2.1 PRAVICOVÝ POPULISMUS	7
2.1.1 <i>Populismus</i>	7
2.1.2 <i>Pravice</i>	9
2.1.3 <i>Populismus jako rétorická strategie</i>	10
2.2 BRITSKÝ EUROSKEPTICISMUS	12
2.2.1 <i>Politický euroskepticismus</i>	15
2.2.2 <i>Ekonomický euroskepticismus</i>	16
2.2.3 <i>Kulturní a imigrační euroskepticismus</i>	17
3. STRUČNÁ HISTORIE STRANY UKIP	17
3.1 ZALOŽENÍ STRANY A JEJÍ PRVNÍ KROKY	17
3.2 PŘEVZETÍ NIGELEM FARAGEM	18
3.3 PRVNÍ ZVOLENÝ ČLEN PARLAMENTU	19
3.4 REFERENDUM 2016	19
4. POPULISMUS A EUROSKEPTICISMUS JAKO STRATEGIE UKIP	20
4.1 POPULISMUS JAKO STRATEGIE UKIP	20
4.2 EUROSKEPTICISMUS JAKO STRATEGIE UKIP	22
5. MEDIÁLNÍ ANALÝZA	23
5.1 ANALÝZA	25
5.1.1 <i>The Guardian</i>	26
5.1.2 <i>The Telegraph</i>	28
5.1.3 <i>BBC News</i>	30
5.2 REFLEXE VYOBRAZENÍ UKIPU V MÉDIÍCH	32
6. ZÁVĚR	33
SUMMARY	34
POUŽITÁ LITERATURA	36
TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	42
SEZNAM PŘÍLOH	45

1. Úvod

Tématem strategie populistické rétoriky se chci ve své práci zabývat hned z několika důvodů. Prvním z nich je fakt, že v posledních letech ovlivňuje používání populistických témat politiky i veřejnost na všech úrovních po celém světě. Z posledních let lze ze zahraničí poukázat na Donalda Trumpa při prezidentských volbách v listopadu 2016 či Marine le Pen a její úspěch při postupu do druhého kola prezidentských voleb ve Francii v roce 2017. Z domácí scény by se daly uvést parlamentní volby z roku 2017 ve spojitosti s hnutím ANO a Andrejem Babišem. Všichni tito politici použili populistickou rétoriku pro vytvoření dojmu mezi lidmi, ale i v médiích, že právě oni se ubírají tou správnou cestou.

Dalším z důvodů výběru mé práce, je zajímavý jev, kterého jsem si právě na pozadí událostí spatřých s výše uvedenými příklady všiml a přijde mi zásadní ho zmínit. Jedná se o fakt zneužívání současného problematického tématu země, který kandidát, nebo politická strana označí za „hrozbu“, aby vyvolala reakce u veřejnosti a získávala tak preferenci mezi voliči. Také bychom tento jev mohli označit pojmem sekuritizace. Příkladem je již zmíněná Marine Le Pen, která využila chaosu a strachu mezi občany Francie, díky tehdy probíhající imigrační vlně, která mířila především do Německa a Francie a díky radikálním názorům, které v této době stále více publikovala, a které měly ujistit občany o tom, že bezpečnost se dá „zařídít“, získala více než dvacetiprocentní podporu v prvním kole prezidentských voleb v minulém roce¹. Jelikož se po tomto kole vlna imigrantů zmírnila a nedocházelo již k nezvladatelným výtržnostem ze strany radikálů mezi imigranty, podpora Marine le Pen mezi voliči klesla. Prezidentem se nakonec stal bývalý ministr hospodářství Emmanuel Macron, kterého si ve druhém kole voleb občané zvolili s více jak šedesátiprocentní podporou.² K další podpoře mého druhého důvodu, proč o tématu psát, připojím ještě hypotézu, která navazuje na předešlé argumenty. Myslím si, že pokud by probíhala imigrační vlna Evropou v jiném časovém horizontu, než v tom, který zasahoval do prezidentských voleb ve Francii, Marine le Pen by se možná do druhého kola ani nedostala, jelikož by neměla právě ony populistické argumenty k získání podpory voličů. Posledním

¹ <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2017/apr/23/french-presidential-election-results-2017-latest>
Seán Clarke and Josh Holder: French presidential election: first round results in charts and maps, 19. 2. 2018

² <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2017/apr/23/french-presidential-election-results-2017-latest>
Seán Clarke and Josh Holder: French presidential election: first round results in charts and maps, 19. 2. 2018

z důvodů je fakt, že v Evropských státech vznikají v posledních dekádách politické strany, jež mají za cíl většinou opuštění Evropské Unie, případně nulovou toleranci vůči imigrantům či přímo rasovou nesnášenlivost³. Změnou své rétoriky ve správný čas pak strhávají pozornost potenciálních voličů. I proto se pokusím tuto změnu dokázat zobrazením populistických témat médií ve spojitosti s Nezávislou stranou Spojeného království (*United Kingdom Independence Party*), jejímž důvodem vzniku byl převážně euroskepticismus, a která se díky populistickým tématům dostala nejdříve do Evropského parlamentu a referendem o setrvání Spojeného Království v Evropské unii v podstatě dosáhla své vysněné mety, ačkoliv zároveň ztratila důvod existence, o to více, že krátce po referendu rezignoval její dlouholetý vůdce Nigel Farage⁴.

1.1 Zdroje informací a jejich zhodnocení

Co se týče vlastní analýzy, zda byla v letech 2014-2016 populistická rétorika strategií pro Stranu nezávislosti Spojeného království, budu čerpat především z lokálních médií v daném období. Konkrétně se jedná o deníky *The Guardian*, *The Telegraph* a *BBC News*. Důvody pro výběr těchto médií uvedu v kapitole obsahující analýzu toho, jakým způsobem média prezentovala názory a postoje politické strany týkajících se témat, která se dala populisticky zneužít, tedy hlavně imigrace a euroskepticismu, ale i proti-systémovosti a dění uvnitř strany samotné. U teoretické roviny práce, tedy vymezení definice populismu, pravicového populismu a euroskepticismu jsem nemohl čerpat pouze z českých zdrojů, neboť se zaprvé mnou kladenou otázkou doposud žádný výzkum nezabýval a zadruhé je kvalitních publikací, které téma populismu uceleně pokrývají bez nějaké politické náklonosti, opravdu malé množství. Pro vlastní definici a pochopení jsem z českých zdrojů použil převážně publikace *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus* autorů Danicse a Tejchmanové⁵, obsahující obecnou charakteristiku a pro hlubší pochopení potom kvalitně zpracovanou publikaci *Populismus v časech krize* editorů Kubáta, Mejstříka a Kociána⁶. Ze zahraničních zdrojů jsem využil práce nizozemského politologa Case

³ PVV - Nizozemí, N-VA a VB – Belgie, FPÖ – Rakousko, SVP/PPS – Švýcarso, AfD – Německo, SNS – Slovensko, DF – Dánsko, FrP – Norsko, Fidesz – Maďarsko, PiS - Polsko a samozřejmě FN – Francie a UKIP - UK

⁴ http://www.ukip.org/statement_from_nigel_farage Statement from Nigel Farage 19. 2. 2018

⁵ Danics, Š. Tejchmanová, L. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*, Universita J.A. Komenského, Praha, 2017. ISBN 978-80- 7452-122- 5

⁶ Kubát, M. Mejstřík, M. Kocián J. eds. *Populismus v časech krize*, Karolinum, Univerzita Karlova, 2016. ISBN 978-80-246-3439- 5

Muddeho, především pak „Populist radical right parties in Europe⁷“ a „The ideology of extreme right⁸“, které jsem doplnil o práci Bena Stanleyho „The thin ideology of populism⁹“. Spolu s další literaturou mi tyto publikace pomohly zorientovat se v problematice populismu, přičemž jsem se nejvíce ztotožnil s typologií, kterou uvádí právě Cas Mudde¹⁰, a kterou ve své práci k definování populismu použiji.

1.2 Výzkumná otázka a teoretický základ

Za výzkumnou otázku své práce jsem si dal zjistit, zda je na zobrazení Strany nezávislosti Spojeného království ve zpravodajství britských médií patrné strategické využití populistických témat a rétoriky, a to konkrétně v letech 2014 – 2016. K porozumění mnou položené výzkumné otázce cítím potřebu upřesnit teoretický základ mé práce. Tento základ má tři hlavní součásti. Zprv se pokusím definovat populismus a zejména pak pravicový populismus, což je pro tuto analýzu klíčové. Navážu přehledem britského euroskepticismu. Druhým elementem je použitá teorie k zodpovězení hlavní otázky, V tomto případě se jedná o teorii „Poražených modernismem“ dle Hans-George Betze¹¹ (*Modernisation losers theory*), která se zaměřuje na dopad procesů modernizace v postindustriálních státech, které již nejsou závislé na těžkém strojírenství. Protože Spojené království můžeme označit za postindustriální národ, který je vystaven procesům modernizace, jako je globalizace, je teorie poražených modernismem v tomto kontextu, dle mého názoru, vhodná. Posledním aspektem jsou novinové články, kterými se pokusím ověřit nebo vyvrátit výzkumnou otázku, nicméně z důvodu nezaujatosti budu sledovat pouze změnu témat a rétoriky. Tyto tři elementy se stanou základem pro zodpovězení mé výzkumné otázky.

⁷ Mudde, C. *Populist Radical Right Parties in Europe*. New York, Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0- 521-85081- 0

⁸ Mudde, C. *The Ideology of Extreme Right*, 2003. Manchester University Press

⁹ Stanley B. *The Thin Ideology of Populism*, 2008. *Journal of Political Ideologies* 13

¹⁰ Mudde, Cas. 2004. 'The Populist Zeitgeist', *Government and Opposition*, Vol. 39 (4), pp. 542–563.

¹¹ Betz, Hans-Georg (1994). *Radical right-wing populism in Western Europe*. New York: St. Martins Press. ISBN 9780312121952. a Bäckman, Malin (2013). *Losers of modernization or modernization winners?* (PDF). Gothenburg University Publications Electronic Archive.

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/34144/1/gupea_2077_34144_1.pdf 19.2.2018

1.3 Metodologie

Postup ke zjištění odpovědi na mou výzkumnou otázku provedu v několika částech. V první se pokusím zdůvodnit, jaká je má výzkumná otázka, zda již na tuto otázku nahlížel i jiný autor, a proč jsem se pro ni rozhodl. V následující části se pokusím definovat populismus použitím definic a dělení autorů publikací s touto tematikou, přičemž se pokusím na tématu britského euroskepticismu vysvětlit, proč považuji za strategický krok UKIPu použití populistické rétoriky, na které strana vystavila svůj politický program nejen v letech, které má práce zohledňuje, tedy období 2014 - 2016 a jejímž primárním cílem bylo vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Uvedu i krátkou historii strany pro pozdější kontext. Dále budu analyzovat novinové články ze tří britských zpravodajství z období 2014-2016, kde se pokusím najít důkaz o použití populistické rétoriky jako strategie, která ale měla za cíl dosáhnout prapůvodního záměru strany, tedy odchodu z EU. Závěrem poznatky vyhodnotím a pokusím se konstatovat, zda bylo toto strategické použití populistické rétoriky potvrzeno, či vyvráceno a co konkrétně mě k tomuto závěru vede.

1.3.1 Analýza

Proč jsem se rozhodl dělat mediální analýzu a jak ji provedu? Rozhraní mezi reflexí skutečného dění a zneužitím informace je velice těžké určit, ale je důležité zdůraznit, že informace z médií mohou být zaujaté. Tyto případy se dějí a jsou účinné zejména v situacích, kdy čtenář používá pouze jeden hlavní zdroj zpráv. Tímto způsobem čtenář vnímá vše, co se říká v těchto médiích, což dělá jeho názor snadno ovlivnitelný. Také je to důvod, proč považuji v mé práci analýzu médií za důležitou. V případech mediálních vlivů musíme vzít v úvahu fenomén známý jako efekt rámcování. Ten lze pozorovat v masmédiích, kde se prezentace zpráv liší v různosti použitých zdrojů, které pak mají jiný vliv na veřejnost. Tyto různorodé interpretace tak mohou do jisté míry ovlivnit obecné názory do požadovaného směru. Pro analýzu použito 450 článků z *The Guardian*, *The Telegraph* a *BBC News*, vždy 50 za každý rok a médium, tedy dohromady 150 tematicky relevantních článků z každého z médií. Není z nich citováno, slouží jen ke kvantitativní analýze, a proto neuvádím jejich odkazy, pouze jejich počet v závislosti na tématu.

1.3.2 Teorie „poražených modernismem“

Český ekvivalent pro teorii „poražených modernismem“ literatura neuvádí. V originál zní „*Modernization losers theory*“. Tato teorie se snaží vysvětlit, proč lidé hlasují pro pravicové strany. Její základy jsou přičítány Erwinovi Scheuchovi a Hans-Dieteru Klingemannovi, kteří hledali vysvětlení pravicové podpory v roce 1967. Zjistili, že všechny průmyslové společnosti mají potenciál pro vznik pravicového hnutí. Jedním z důvodů tohoto „patologického stavu“¹² je podle jejich výsledků fakt, že neustále se měnící průmyslové společnosti staví před jednotlivce protichůdné názory. Někteří lidé, nebo dokonce celé skupiny, mohou na takové změny reagovat spíše s uzavřenou myslí a potenciálně podporovat pravicové hnutí, které často představuje staré konzervativní názory.¹³ V devadesátých letech, kdy v Německu došlo k oživení radikálně pravicových stran, získala tato teorie větší pozornost a byla představena mezinárodnímu vědeckému obecenstvu.¹⁴ Základním prvkem teorie je stálá změna společnosti a způsob, jakým jednotlivé osoby reagují na tyto změny a výzvy. Globalizace a multikulturalismus vedou ke strukturální změně nebo modernizaci postindustriálních společností a mohou vést k nerovnováze.¹⁵ Tyto nerovnováhy jsou vnímány jako formy deprivací jednotlivců či skupin, kteří se nemohou přizpůsobit ekonomickým, sociálním a kulturním změnám. Jedinci, kteří prožívají formy deprivace a sociálně-ekonomické devalvace, často hledají obětího beránka. Obvykle obviňují cizince a imigranty, kteří jsou vnímáni jako důvod hospodářské, sociální a kulturní změny. Radikálně pravicové populistické strany pak vstoupí do hry a nabízejí snadné vysvětlující modely řešení, například tím, že obviňují vládu, nebo menšinové skupiny.¹⁶

1.4 Struktura

Práci rozdělím krom úvodu a závěru do čtyř dalších bloků. První z nich bude teoretický základ, který bude obsahovat definice základních pojmů, které je nutné uvést

¹² Scheuch, Erwin K.; Klingemann, Hans-Dieter (1967): Theorie des Rechtsradikalismus in westlichen Industriegesellschaften. in Hamburger Jahrbuch für Wirtschafts- und Sozialpolitik 12, str. 11-29. Germany, Tübingen: Mohr Siebeck, str 29

¹³ Hadler, Martin (2004): Modernisierungsverlierer und -gewinner - Ihre Anteile, Wahrnehmungen und Einstellungen in einem 30 Staaten umfassenden Vergleich. in SWS-Rundschau, Heft 1/2004, str. 7-32. Österreich, Wien: Sozialwissenschaftliche Studiengesellschaft, str. 10

¹⁴ Spier, Tim (2010): Modernisierungsverlierer? – Die Wählerschaft rechtspopulistischer Parteien in Westeuropa. Germany, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, str. 57

¹⁵ Schönfelder, Sven (2008): Rechtspopulismus – Teil Gruppenbezogener Menschenfeindlichkeit. Germany, Schwalbach: Wochenschau Verlag, str. 47

¹⁶ Ibidem, str. 49 f

a vymezit pro vlastní výzkum. Jedná se především o pokus o definici populismu, a to konkrétně pravicového populismu. Druhý blok bude část, ve které se pokusím krátce shrnout historii Strany nezávislosti Spojeného království. Ve třetí části se pak budu snažit o vysvětlení populistické rétoriky na příkladu populismu a euroskepticismu jako strategie strany UKIP. Tato část bude následována vlastní analýzou, která na počtu opakování daných témat ve zpravodajských článcích poukáže, jak UKIP strategicky měnil populistickou rétoriku z tématu euroskepticismu na téma obavy z imigrantů, a v samotném závěru se pak pokusím zodpovědět mou výzkumnou otázku, kde se opřu o zjištěné argumenty.

2. Pravicový populismus a britský euroskepticismus

2.1 Pravicový populismus

V dnešních médiích, politice i politické vědě je výraz pravicový populismus využíván stále častěji, velice často ale bez jakékoliv definice termínu samotného. I vědecká literatura a články pokrývají termínem pravicová politika mnoho dalších pojmů jako je ultrapravice, nacionální populismus, etnický nacionalismus, neofašismus a další.¹⁷ Tento chaos v terminologii spolu s nedostatkem jasné definice klade ještě větší důraz na nutnost přesného definování pojmu, pokud mluvíme o pravicovém populismu. V tomto případě je nutné pojem definovat postupně, tedy nejdříve populismus obecně a až poté politicky orientovaný přívlastek - pravicový. Stále častěji je také pravicový populismus zaměňován s extremismem, od kterého je potřeba ho jasně oddělit.¹⁸

2.1.1 Populismus

Populismus obvykle představují čtyři základní charakteristiky: nárok reprezentovat občany, agitace proti předurčeným oponentům, charismatický vůdce a

¹⁷ Mudde, Cas (2007:11): *Populist Radical Right Parties in Europe*. USA, New York: Cambridge University Press

¹⁸ Klein, Tanja (2012:31): *Rechtspopulistische Parteien in Regierungsbildungsprozessen*. Germany, Potsdam: Universitätsverlag Potsdam

hnutí jako organizační složka.¹⁹ Latinské slovo *populus* - lidé - naznačuje, že nárok na reprezentaci lidí je základní vlastností populismu. Populismus se zaměřuje na integraci jednotlivců do imaginárních kolektivů pro získání pocitu, že jsou součástí skupiny, nebo hnutí. Populistický přístup k tvrzení, že se jedná o zástupce lidu, má pak apelovat na největší možný počet voličů.

Dalším ze zmíněných základních elementů populismu je agitace s předem vybranými a určenými soupeři. Tito soupeři jsou většinou popsáni jako establishment. Většinou se *establishment* pojí s politickými, ekonomickými a intelektuálními elitami země. Vztahu mezi lidmi a politickým systémem můžeme rozumět jako svislému rozměru, ve kterém jsou lidé na spodku a establishment na vrcholu. Důležitost tohoto aspektu populismu je zdůrazněna Casem Muddem, který definuje populismus jako ideologii, která považuje společnost za rozdělenou na dvě stejnorodé skupiny „čistých lidí“ proti „zkorumpované elitě“ a který tvrdí, že by politika měla být výrazem většinové vůle lidí.²⁰

Třetí charakteristikou populismu je charismatický vůdce, který sám sebe vykresluje jako obhájce lidu. Tento charismatický vůdce musí být schopen zajistit soudržnost uvnitř strany a mezi voliči a stranou. Pokud na sebe zároveň vůdce strhává pozornost, získává rétorické dovednosti a porozumí tomu, jak používat dostupné mediální kanály k budování těsného spojení s možnými voliči, je velká šance, že se stane tím, za kterého se postaví dav. Charismatický vůdce tak může být zodpovědný nejen za vzestup, ale také za pád populistické strany. Vzhledem k vysoké závislosti na jedné osobě mohou malé rozpory mezi vedoucími stranami vést k velkým problémům, pokud se vůdce rozhodne odejít, což nakonec může vést až k rozpadu celé populistické strany.²¹

Čtvrtou vlastností je zmiňované označení organizace jako hnutí, místo strana. Populistické strany se pomocí takového označení mají snahu reprezentovat jako stranou proti stranám. Z tohoto důvodu se mnoho populistických stran snaží vyhnout termínu strana a označují se raději za ligu, společenství nebo hnutí. Kromě toho je samotná institucionalizace nežádoucí a strany se jí často snaží vyhýbat, protože je vnímána jako

¹⁹ Spier, Tim (2010:20): *Modernisierungsverlierer? – Die Wählerschaft rechtspopulistischer Parteien in Westeuropa*. Germany, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften

²⁰ Mudde, Cas (2004:543): *The Populist Zeitgeist*. in *Governement and Opposition, Volume 39, Issue 4* p. 543-563. USA, Hoboken: Wiley-Blackwell

²¹ Spier, Tim (2010:22): *Modernisierungsverlierer? – Die Wählerschaft rechtspopulistischer Parteien in Westeuropa*. Germany, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften

typická charakteristika zavedené politické strany. Tento nedostatek institucionalizace a byrokracie má většinou za následek hierarchické a autoritářské struktury, které jsou ironicky v rozporu s populistickým přesvědčením, že lidé by měli získat větší účast a politickou moc.²²

2.1.2 Pravice

Atribut pravice v pojmu pravicový populismus popisuje politickou orientaci populistické organizace. Přidává další rozměr na dříve zmíněný vertikální rozměr establishmentu. Vodorovný rozměr pravicového populismu zavádí vnější vymezení. Na jedné straně je „lid“ a na druhé „ti ostatní“, čímž se obvykle odkazuje na přistěhovalce, náboženské skupiny nebo jiné menšinové skupiny. Pravicový populismus často ospravedlňuje tuto linii konfliktu tím, že přináší odpovědnost za ochranu národní kultury a identity, která je údajně infiltrovala „těmi ostatními“, kteří nepatří do definované skupiny „lidu“. Kromě toho se pojmem „ti ostatní“ mohou odkazovat také na instituce, jako je EU, nebo dokonce na procesy, jako je globalizace, které jsou také považovány za hrozbu pro lidi. Tito „ostatní“ jsou pravidelně obviňováni ze společenských nespravedlností nebo ekonomických otázek, které mají sjednotit základnu volební podpory proti „vetřelcům“.²³ Přestože existují extremistické strany, které používají populistické prvky, bylo by špatně předpokládat, že všechny pravicové populistické strany jsou stejně extremistické. Z tohoto důvodu je důležité vlastní pro definice oddělit pravicový populismus od extremismu. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že pravicové populistické strany nejsou obvykle antidemokratické nebo podvratné, ale spíše se snaží využívat demokratické struktury k získání politické moci za účelem realizace vlastní agendy. Zatímco mnohé z jejich politických požadavků jsou v podstatě podobné požadavkům pravicových extremistických stran, většinou se snaží tyto požadavky komunikovat v konformnější a společensky akceptované podobě. Například pravicové populistické strany vyzývají k ochraně národní kultury a identity, namísto obrany rasy. Tím, že se vymezují od pravicového extremismu, se pravicové populistické

²² Decker, Frank (2004:33): *Der neue Rechtspopulismus*. Germany, Opladen: Leske + Budrich

²³ Klein, Tanja (2012:19): *Rechtspopulistische Parteien in Regierungsbildungsprozessen*. Germany, Potsdam: Universitätsverlag Potsdam

strany snaží stát se více společensky přijatelné a volitelné.²⁴ Nicméně pravicové populistické strany nemohou získat popularitu bez příznivců nebo voličů.

2.1.3 Populismus jako rétorická strategie

Nad pochopením populismu jako rétorické strategie je ideální přemýšlet více tematicky, než politicky, tj. spíše v závislosti na kontextu, než na politickém postavení. Populismus, často související s levicovou politikou, je strategií bez specifické příslušnosti, která diskutuje argumenty přes celý politický rozsah, takže nemůže být přidělena jen levicové politice.²⁵ Proto je populistická rétorika známa spíše "způsobem argumentace" než svým politickým obsahem, takže je považována za příkladnou odpověď na situace způsobené krizí.²⁶ Zajímavé je, že Jackson zvažuje tento návrh a uvádí, že "populistické rétoriky používají populistické úvahy", což znamená, že mají tendenci aplikovat některé z výše uvedených typických populistických vlastností.²⁷ Podle Leehe existují čtyři atributy populistického uvažování, které Jackson popisuje jako populistickou rétoriku

- 1) odvolává se na mocné lidi "vyličené jako hrdinní obránci" starodávných hodnot
- 2) identifikuje nepřítel pro takto rétoricky koncipované lidi z nejsilnějších rétorů nejmocnějších politických stran
- 3) udržuje nepřátelskou rétoriku tím, že tvrdí, že pracuje proti "systému" (vládě nebo ekonomice) a sama je bez poskvrny

²⁴ Schönfelder, Sven (2008:23): *Rechtspopulismus – Teil Gruppenbezogener Menschenfeindlichkeit*. Germany, Schwalbach: Wochenschau Verlag

²⁵ Jackson, Brian. "Ayn Rand, Conservative Populists, and the Creed of Self-Immolation. Present Tense: A Journal of Rhetoric in Society. 2011. 1-9. <http://www.presenttensejournal.org/vol1/ayn-rand-conservative-populists-and-the-creed-of-self-immolation/>

²⁶ Rohler, Lloyd. "Conservative Appeals to the People: George Wallace's Populist Rhetoric." *The Southern Communication Journal* 64.4. 1999. 316-22. Print

²⁷ Jackson, Brian. "Ayn Rand, Conservative Populists, and the Creed of Self-Immolation. Present Tense: A Journal of Rhetoric in Society. 2011. 1-9. <http://www.presenttensejournal.org/vol1/ayn-rand-conservative-populists-and-the-creed-of-self-immolation/>

4) vyjadřuje "apokalyptickou konfrontaci" nebo "mýtickou bitvu" s politickým systémem, který se nachází na pokraji kolapsu.²⁸

Použití těchto čtyř strategií pro evropský, pravicově populistický politický kontext, může být nazýváno "příběhem vyprávěním o viktimizaci a vykoupení", ve kterém jsou "obyčejní" lidé prezentováni jako obětní beránci, kteří nesou důsledky falešných rozhodnutí politické elity.²⁹ Jackson poznamenává, že populismus a populistická rétorika v poslední době "vyjadřovaly víc nálady než specifická politická ideologie".³⁰ Tento jev lze vysvětlit výše zmíněným argumentem Williamsa, že populistické strany jsou reakcionářské a silně nesouhlasí s hlavními proudy - a tak přizpůsobují svou "náladu" současnému politickému kontextu.³¹ Strategické zprávy o politice prezentované formou populistické rétoriky by mohly vyvolat nedůvěru veřejnosti v politiky a cynismu o politice obecně a způsobily by pokles občanské angažovanosti a volební účasti.³² Vycházejíc z předpokladu, že politik ve skutečnosti usiluje o to použít přesně tento cynismus na určité publikum proti politickým nepřítelům (jako jsou konkurenční strany, nebo v evropském měřítku EU a její elity) se ukázala být tato "metoda" populistické rétoriky neocenitelná. Samozřejmě, úspěšný účinek takto aplikované metody a strategického zpravodajství týkajícího se eurocynicismu závisí na všudypřítomnosti a politické kultuře, takže se potýkají s populistickou rétorikou obzvláště politicky méně sofistikovaní lidé.³³ Součástí takové rétoriky je styl, který se odlišuje poměrně „černým a bílým jazykem“. Ta dramatizuje politické okolnosti, poukazující na rozdíly jako my vs. oni, výhra a ztráta, dobré a špatné v přehnané podobě.³⁴

²⁸ Lee, Michael J. "The Populist Chameleon: The People's Party, Huey Long, George Wallace, and the Populist Argumentative Frame." *Quarterly Journal of Speech* 92.4 (November 2006): 355-78. Print.

²⁹ Lee, Michael J. "The Populist Chameleon: The People's Party, Huey Long, George Wallace, and the Populist Argumentative Frame." *Quarterly Journal of Speech* 92.4 (November 2006): 355-78. Print

³⁰ Jackson, Brian. "Ayn Rand, Conservative Populists, and the Creed of Self-Immolation. Present Tense: A Journal of Rhetoric in Society. 2011. 1-9. <http://www.presenttensejournal.org/vol1/ayn-rand-conservative-populists-and-the-creed-of-self-immolation/>

³¹ Williams, Michelle Hale. "Can Leopards Change Their Spots? Between Xenophobia and Trans-ethnic Populism among West European Far Right Parties". *Nationalism and Ethnic Politics*, 16:1, 2010. 111-134.

³² de Vreese, Claes H. "A Spiral of Euroscepticism: The Media's Fault?". *Acta Politica*, 2007, 42. 271-286.

³³ ibidem

³⁴ ibidem.

2.2 Britský euroskepticismus

Británie je obzvláště úrodné prostředí pro euroskepticismus. Politická atmosféra národa byla z velké části kritická vůči myšlence Evropského společenství už od poválečného období.³⁵ Proto lze říci, že Britové se rozrostli do kultury, která dnes EU kritizuje. Dokonce i evropské ukazatele potvrzují, že Spojené království patří mezi nejméně euroskeptické země EU. Euroskepticismus zakořenil a našel si své místo v britské mainstreamové politice.³⁶ Samotná cesta Británie vedoucí do EU však měla několik kroků, během nichž se debata o britském euroskepticismu postupně vyvíjela. Z historie, politiky, společnosti a geografie by se daly vyvodit čtyři vysvětlující a vzájemně propojené faktory. První dva faktory lze vydedukovat z bilaterálních britských a evropských historických akcí a z národních politik. Základ Evropské unie lze spatřit bezprostředně po válce, v roce 1945, s objektivní vazbou na evropské národy tak pevnou, aby se válka na kontinentu nemohla opakovat. Velká Británie sice zvítězila ve druhé světové válce, ale když se v roce 1952 zakládalo Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), Británie se nezúčastnila a zůstala nezávislá. Navíc, když bylo založeno v roce 1957 Římskými smlouvami Evropské hospodářské společenství (EHS), Británie jej odmítla podepsat a tím odmítla pozvání stát se jedním ze zakládajících členů EU. Kvůli úspěchu ve 2. světové válce se Velká Británie považovala za ekonomickou a globální velmoc a věřila, že ekonomická podpora jiných zemí není žádoucí.

V šedesátých letech se však ekonomika Británie začala zhoršovat a v roce 1961 pak Británie s pokorou požádala o své členství v EHS.³⁷ Je zřejmé, že motivy k členství byly stejně tak ekonomické, jako politické a do značné míry i potřebné. Cesta k faktickému členství se však ukázala jako komplikovaná, protože Charles de Gaulle britskou žádost dvakrát vetoval. Odůvodnil svůj postoj na základě toho, že Británie je „ostrovní, námořní země, svázaná svými obchody“. De Gaulleův silný odpor byl později spojen s hořkostí nad výsledkem druhé světové války a výčitek z příliš blízkých britsko-amerických vztahů, které De Gaulle považoval za nevhodné a ohrožující Evropu. Ve stejnou dobu, na počátku sedmdesátých let, byl konzervativním předsedou vlády v

³⁵ Szczerbiak A., and P. Taggart. (eds). (2008a). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. Oxford: University Press. 103

Ford, Rob. "Populist Euroscepticism and British politics". *Policy Network*. 27th of June 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4202&title=Populist+Euroscepticism+and+British+politics. 204

³⁶ Hug, A. (2014:37). *Renegotiation, reform and referendum: does Britain have an EU future?*

<http://fpc.org.uk/fsblob/1616.pdf>

³⁷ EHS je označení pro Evropské Společenství. Od sedmdesátých let byla EHS obecně označována jako ES

Británii Edward Heath, který si myslel, že členství je pro britskou ekonomiku rozhodujícím. Následně Británie požádala o členství v EHS³⁸

Po podpisu smluv o přistoupení a po přijmutí *acquis communautaire*³⁹, Británie získala dne 1. ledna 1973 plné členství v EHS. Toto období mezi poválečnou érou a přistoupením do EHS je také charakterizováno jako první fáze britského euroskepticismu.⁴⁰ Evropa se v té době potýkala s mezinárodní finanční krizí se vzrůstající inflací a výraznou nezaměstnaností. Británie měla smůlu v tom, že její dlouho očekávaný finanční přínos byl pro EHS mírnější, než se očekávalo, a celé členství bylo na základě tohoto důvodu zpochybněno. Vzhledem k tomu, že ekonomická nerovnováha dále narušovala vztahy mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií, konalo se v květnu roku 1975 referendum o setrvání.⁴¹ V tomto bodě, jak říká Gifford⁴², lze referendum o setrvání v EHS označit jako druhou fázi euroskeptické Británie.⁴³ Dále uvádí, že bylo toto referendum považováno za mimořádnou hrozbu pro společenský a politický vývoj Velké Británie. V samotném hlasování se nakonec 67% voličů vyjádřilo pro setrvání v EHS a situace tedy zůstala stejná.⁴⁴

Třetí období začalo, když byla v roce 1979 Margaret Thatcherová zvolena předsedkyní vlády. V té době se stal mezi Brity euroskepticismus stálejším, přesto skrytým rysem v politickém diskursu. Thatcherová se ve svém prvním období aktivně zabývala zlepšením hospodářské situace. V roce 1988 Thatcherová přednesla řeč v Bruggách, ve které silně nesouhlasila s evropským superstátem a zůstala věrná svému

³⁸ Hitchcock, W.I. (2003:437). *The Struggle for Europe. The history of the continent since 1945*. London, Profile books.

³⁹ *Acquis communautaire* je souborem společných práv a povinností, které jsou společné všem členským státům EU. Skládá se ze smluv, deklarací a mezinárodních dohod. To je také označováno jako právo EU. Přijetí *acquis communautaire* je předpokladem členství v EU.

⁴⁰ Szczerbiak A., and P. Taggart. (eds). (2008a:94). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. Oxford: University Press

⁴¹ Hitchcock, W.I. (2003:437). *The Struggle for Europe. The history of the continent since 1945*. London, Profile books.

Troitiño, D.R. (2009:129). "Margaret Thatcher and the EU" in *European Union: Current Political and Economic Issues*. Tallinn. http://www.ies.ee/iesp/No6/iesp_no6.pdf#page=129.

⁴² Gifford, C. (2015). *The Making of Eurosceptic Britain*. EPERN. 3.3.2015.

<https://epern.wordpress.com/2015/03/03/the-making-of-eurosceptic-britain/>.

⁴³ Szczerbiak A., and P. Taggart. (eds). (2008a:94). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys*. Oxford: University Press

⁴⁴ Období 1973-1975 je charakterizováno jako přechodné období nebo jako tzv. "stay-in" období. To skončilo, poté, co se konalo referendum.

nacionalistickému myšlení. Později byl projev považován za katalyzátor euroskepticismu.

Jednotný evropský akt (SEA) byl podepsán v roce 1986 s cílem spojit evropské členské státy. Pod vlivem Thatcherové zůstávala Británie i nadále nezávislá, a i když v roce 1990 odstoupila z politického života, zanechala po sobě euroskeptický pohled na jednotnou Evropu. Jedním z jejích nástupců byl bývalý předseda vlády, labouristický vůdce Tony Blair. Ten sice během své dlouhé funkce předsedy dokázal normalizovat vztahy mezi EU a Velkou Británií, ale euroskepticismus zůstával součástí jeho programu. Dalším z premiérů, pro kterého byly vztahy mezi Británií a EU velmi důležité, byl David Cameron, který pravděpodobně jako důsledek vzestupu UKIPu a jejich zásadní touhy vystoupit z EU slíbil, že uspořádá referendum o setrvání v celé Velké Británii. Většina konzervativců a členů UKIPu byla ale přesvědčena, že labouristé a liberální demokraté by nikdy vystoupit nechtěli. Skutečnost, že referendum vyhlášené Cameronem proběhlo, bylo znamením dvou věcí: první, síla euroskepticismu a druhá, síla UKIPu, které v té době byly obě na vrcholu. Třetím rozhodujícím faktorem, který měl na zvýšení britského euroskepticismu vliv, je národní tisk. Tištěné i on-line tisky poskytují dostatečné prostředí pro šíření euroskeptického sdělení.⁴⁵ Britský tisk je považován za velice vlivný a 75% národního denního tisku pokrývá *Daily Mail*, *Sun*, *Times*, *Express*, *Star* a *Daily Telegraph*, které jsou považovány za euroskeptické časopisy a jsou každoročně čteny 30 miliony Britů.⁴⁶

Nezapomínejme také na fakt, že britská geografická poloha z velké části podporuje euroskepticismus. Británie se jako ostrovní stát nachází uprostřed moří a její území nemá žádný přímý fyzický kontakt, nebo geografické hranice se státy na pevnině. Je nesporné, že vztah mezi Británií a EU je a byl jedinečný a zdánlivě založený na identitě. Britové jsou sice ekonomicky i politicky zapojeni, nicméně jejich kulturní a sociální zapojení menší, než v ostatních členských státech EU.

⁴⁵ Grant, Charles. "Why is Britain Eurosceptic?" Centre for European reform essays, December 2008. 1-8.

⁴⁶ ibidem

2.2.1. Politický euroskepticismus

Myšlenku existujícího demokratického deficitu na evropské úrovni poprvé uvedla proevropská britská autorka Marquandová v roce 1979, která se obávala vznikajícího demokratického deficitu pocházejícího z nedostatku odpovědnosti při rozhodování EU.⁴⁷ Od té doby se slovo demokratický deficit nachází nejen na britské politické scéně, ale je rovněž používáno evropskými euroskeptickými stranami a v jejich politice. Tento termín - demokratický deficit používají nejen evropští, ale zejména britští euroskeptici, když argumentují proti rozšíření a prohloubení EU, proti pravomocím nadnárodních institucí, nebo proti dalšímu převodu suverenity.⁴⁸

Z pohledu euroskeptické strany je členství Spojeného království v EU často porovnáváno s jinými mezinárodními organizacemi (např. Commonwealth, NATO atd.). Typ euroskepticismu převládajícího ve Velké Británii může být také nazýván instrumentální euroskepticismem, kde myšlenkou demokratického deficitu je, že rozhodnutí v EU jsou v některých ohledech nedostatečně reprezentativní a EU je za ně zodpovědná národům a lidem v Evropě.⁴⁹ To znamená, že lidé pochybují o přímých výhodách plynoucích z EU na jejich domácí půdě.⁵⁰ Kromě toho, jak je všeobecně známo, Británie nepřistoupila k jednotné měně a Schengenské dohodě a vyhýbala se rozšíření hlasování týkajících se oblastí, jako jsou daně, zahraniční politika a obrana země, přičemž stále zdůrazňuje, že i britský národní postoj k těmto otázkám se pravděpodobně v budoucnu nezmění.⁵¹ De Vreese správně tvrdí, že v Británii je euroskepticismus podporován obecným poklesem důvěry v orgány a instituce, které používají politické euroskeptické interpretace k tomu, aby právě tuto zprávu ve svých projevech používali.⁵²

⁴⁷ Leconte, Cécile. *Understanding Euroscepticism. The European Union Series*. Palgrave Macmillan, UK: 2010. Str. 54

⁴⁸ Trezn, Hans-Jörg & de Wilde, Peter. "Denouncing European Integration – Euroscepticism as Reactive Identity Formation". Recon Online Working Paper (Reconstituting Democracy in Europe). 2009/2010. September 2009. 3-25. www.reconproject.eu/projectweb/portalproject/RECONWorkingPapers.html

⁴⁹ Lord, C. "Democracy and democratization in the European Union" in S.Bromley (ed.) *Governing the European Union*. Sage, London: 2001. Str. 165

⁵⁰ Lubbers, Marcel & Scheepers, Peer. "Political versus Instrumental Euro-scepticism – Mapping Scepticism in European Countries and Regions". *European Union Politics*. June 2005. Vol. 6 No. 2. 223-242.

⁵¹ Grant, Charles. "Why is Britain Eurosceptic?" Centre for European reform essays, December 2008. 1-8.

⁵² Van der Eijk, C. and Franklin, M.N. (2004) 'Potential for Contestation on European Matters at National Elections in Europe', in G. Marks and M.R. Steenbergen (eds) *European Integration and Political Conflict*, New York: Cambridge University Press, pp. 32-50

Krouwel, André & Abts, Koen. "Varieties of Euroscepticism and Populist Mobilization: Transforming Attitudes from Mild Euroscepticism to Harsh Eurocynicism". *Acta Politica*, 2007, 42. Palgrave Macmillan, UK: 2007. 252-270.
de Vreese, Claes H. "A Spiral of Euroscepticism: The Media's Fault?". *Acta Politica*, 2007, 42. 271-286. Str. 272

2.2.2. Ekonomický euroskepticismus

Po vstupu do Evropského společenství v roce 1973 nastalo období vlády Margaret Thatcherová a její konzervativní vlády. Silně argumentovala proti vlivu Bruselu a britskému členství a snažila se omezit vztahy Spojeného království s Evropou pouze na volný obchod a hospodářskou soutěž. Rovněž britské národní rozhodnutí nepřistupovat k eurozóně z roku 2002 zapadá do obrazu euroskeptické Británie. Jejich odmítavost vstoupit do eurozóny a neochota přijmout měnovou unii byla patrná v 80. letech stejně, jako dnes. Během krize eurozóny a žhavých debat o možných změnách v Lisabonské smlouvě v prosinci 2011 na její záchranu, se za účelem boje proti této evropské dluhové krizi stalo nejvíce viditelné postavení Spojeného království k daňovému a rozpočtovému paktu, protože se rozhodl jako jediný z dvaceti sedmi členských států vymezit. Příslušné změny by neumožnily „*The City*“⁵³ prosadit nově přestavené pozměňovací návrhy týkající se finančních služeb a nezohledňovaly by tak zájmy Británie.⁵⁴ Vzhledem k tomu, že Spojené království bylo krizí velmi zasaženo, bylo jeho hlavním národním cílem chránit procesy města, aby mohla domácí politika fungovat bez jakýchkoliv nařízení nebo omezení z Bruselu. Farage se mnohokrát zmínil o tom, že nejvhodnější volbou pro Spojené království bude opuštění EU s účastí pouze v hospodářských obchodních vztazích. V dnešní době se více než polovina obchodů se zbožím ve Velké Británii děje právě s EU, ale zdá se, že to na samotné Brity tímto dojmem nepůsobí, protože jsou přesvědčeni, že stejně jako jsou úspěšní v celosvětovém měřítku, budou úspěšní i sami, nezávisle na pravidlech a nařízeních EU.⁵⁵ Vzhledem k otevřeným hranicím a zvýšené mobilitě v rámci členských států EU se trhy práce staly na evropské úrovni vysoce konkurenceschopnými. Obzvláště ve Velké Británii se zaměstnanci osobně setkávají s důsledky ve formě zmenšování reálných mezd a intenzivně rostoucích pracovních sil z jiných evropských států. To, co však odlišuje britskou ekonomiku od ekonomik jiných zemí EU, je nejen velikost jejího finančního sektoru, ale také její otevřenost vůči zahraničním investicím, včetně převzetí zahraničních firem.⁵⁶

⁵³ The City je krátký název pro finanční čtvrť Londýna.

⁵⁴ BBC. “Euro crisis: UK alone as Europe agrees fiscal compact”. 9th of December 2011. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-16115373>

⁵⁵ Grant, Charles. “Why is Britain Eurosceptic?” Centre for European reform essays, December 2008. 1-8.

⁵⁶ Grant, Charles. “Why is Britain Eurosceptic?” Centre for European reform essays, December 2008. 1-8.

2.2.3. Kulturní a imigrační euroskepticismus

Potenciální důvody pro euroskepticismus, které lze pozorovat u britské veřejnosti, lze odvodit z různých kořenů. De Vreese zmiňuje celou řadu důvodů, jako je strach z přistěhovalectví a nepřátelství vůči jiným kulturám, ale také strach ze ztráty národní identity.⁵⁷ Označení vítězové a poražení poukazuje na ty, jenž mají prospěch nebo trpí důsledky globalizace a denacionalizace v politice.⁵⁸ Grant popisuje tyto "poražené" jako lidi, kteří mají tendenci být z chudších prostředí, získávají méně vzdělání, bojí se neznámé budoucnosti a obecně méně cestují.⁵⁹ Všechny body typu přehánění potenciálních kulturních a imigračních hrozeb z EU do Spojeného království, strach mezi národními občany před údajnými přílivy přistěhovalců a taktikou obětího beránka, kterou obviňuje Evropu a její elity, jsou zachyceny a vyzdviženy na programu britské euroskeptické strany UKIP z roku 2011. Navrhují zde, aby postoj občanů Spojeného království k protějšům EU vyplýval z jejich silné touhy chránit národní identitu a odvrátit ohrožení jejich kulturní identity podporou názorů proti imigrantům.⁶⁰ Vzhledem k tomu, že většina britského tzv. hlavního zdroje nekvalifikované práce pochází z nově přistoupivších zemí z roku 2004 a bývalých komunistických zemí EU by jejich příliv do Británie mohl být řízen pravděpodobně pouze zcela novým přístupem k evropskému projektu obecně.⁶¹

3. Stručná historie strany UKIP

3.1 Založení strany a její první roky

UKIP vznikl v roce 1993, založil jej euroskeptický akademik Alan Sked, se zaměřením na Britský odchod z Evropské unie⁶². Strana byla zformována z členů Anti-Federalist League, což byla strana také založená Alanem Skedem v roce 1991 k boji proti Maastrichterské dohodě. Své kandidáty poslal UKIP poprvé do voleb v roce 1997,

⁵⁷ de Vreese, Claes H. "A Spiral of Euroscepticism: The Media's Fault?". *Acta Politica*, 2007, 42. 271-286

⁵⁸ Statham, Paul. "Political Party Contestation over Europe in Public Discourses: Emergent Euroscepticism?". *ARENA Working Paper. No 8*, March 2008. 1-48.

⁵⁹ ibidem

⁶⁰ Krouwel, André & Abts, Koen. "Varieties of Euroscepticism and Populist Mobilization: Transforming Attitudes from Mild Euroscepticism to Harsh Eurocynicism". *Acta Politica*, 2007, 42. Palgrave Macmillan, UK: 2007. 252-270.

⁶¹ Ford, Rob. "Populist Euroscepticism and British politics". *Policy Network*. 27th of June 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4202&title=Populist+Euroscepticism+and+British+politics

⁶² <http://www.ukipmiddorset.org/ukip-a-brief-history-2/> UKIP - a brief history, 19. 2. 2018

ale byl zastíněn stranou Jamese Goldsmitha - Referendum Party, která UKIP porazila ve všech, krom dvou pozic, o které se obě strany ucházely⁶³. Sked krátce poté rezignoval z vedení strany na protest proti UKIPu, který prý láká členy, kteří “jsou rasisté a byli nakaženi krajní pravici”⁶⁴ a varoval, že k tomuto osudu se strana odsoudila sama. (“It was doomed.”⁶⁵) Po Goldsmithově smrti způsobené rakovinou onemocněním po volbách 1997⁶⁶ se vytvořil politický prostor pro UKIP po tom co byla Goldsmithova strana Referendum Party rozpuštěna. V následujících volbách do Evropského parlamentu v roce 1999 vyhrál UKIP 3 křesla, včetně toho pro Nigela Farage⁶⁷.

3.2 Převzetí Nigelem Faragem

Později v roce 2004 se zdálo, že nastupujícím mužem bude Robert Kilroy-Silk, bývalý ministr práce a známý hostitel debat, který byl zvolen do Evropského parlamentu.⁶⁸ Nicméně po neshodách s vedením Kilroy-Silk nejdříve odstoupil z evropského zastoupení UKIPu v Bruselu a později, v lednu 2005 i ze strany, přičemž svůj odchod označil za “vtip”, aby krátce poté založil svou vlastní, dnes již neexistující stranu s názvem Veritas⁶⁹. Jelikož Roger Knapman, který byl předsedou strany v letech 2002-2006⁷⁰ oznámil, že na své předsednictví nehodlá znovu kandidovat, čekalo se, kdo bude vedoucím kandidátem. V dubnu 2006 si Nigel Farage vyžádal omluvu, když se David Cameron vyjádřil o UKIPu popisujíc jeho členy jako „skupinu hlupáků a rasistů, kteří ani nevědí, že rasisty jsou“⁷¹. V září byl pak Farage zvolen předsedou s 45 procenty hlasů - 20 procent před nejbližším rivalem⁷². V srpnu 2010 pak vyhrál volby o

⁶³ <https://www.parliament.uk/documents/commons-information-office/m15.pdf> General Election Results 1997, 19. 2. 2018

⁶⁴ Nich Cohen: No truth behind Veritas, 19. 2. 2018

<https://www.theguardian.com/politics/2005/feb/06/otherparties.politicalcolumnists>

⁶⁵ <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/ukip-timeline-party-westminster-alan-sked-nigel-farage-conference-key-events-brexiteer-leadership-a7974606.html> Ukip: A timeline of the party's turbulent history, 19. 2. 2018

⁶⁶ <http://www.independent.co.uk/news/maverick-billionaire-goldsmith-dies-with-wife-and-mistress-at-his-side-1251524.html> Maverick billionaire Goldsmith dies with wife and mistress at his side, 19. 2. 2018

⁶⁷ http://www.europarl.europa.eu/meps/en/4525/NIGEL_FARAGE_history.html Nigel Farage history in European Parliament, 19. 2. 2018

http://news.bbc.co.uk/1/hi/english/static/euros_99/default.stm Euros 99, 19. 2. 2018

⁶⁸ http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/3803599.stm Kilroy: We'll wreck EU Parliament, 19. 2. 2018

⁶⁹ http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/4227921.stm Kilroy launches 'Veritas' party, 19. 2. 2018

⁷⁰ http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/5336126.stm Farage elected new UKIP leader, 19. 2. 2018

⁷¹ http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/4875502.stm UKIP and Cameron's war of words, 19. 2. 2018

⁷² http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/5336126.stm Farage elected new UKIP leader, 19. 2. 2018

vedení strany s více než 60 % získaných hlasů⁷³. Bývalý předseda Lord Pearson z Rannochu přivítal jeho návrat slovy „Koruna UKIPu se vrátila právoplatnému majiteli.”⁷⁴

3.3 První zvolený člen parlamentu

V evropských volbách v roce 2014 se podařilo UKIPu neobvykle uspět, když se stal první stranou, jinou než Labouristé, či Konzervativci, za více než století, která získala nejvíce hlasů v celonárodní volbě, konkrétně 27,5 %, což navýšilo počet poslanců zastoupených v Evropském parlamentu na 24⁷⁵. Na podzim získala strana konečně zastoupení ve Westminsteru, když nejdříve Douglas Carswell a poté Mark Reckless přeběhli ze strany Konzervativců a UKIP vyhrál volby v Clactonu, Rochesteru a Stroodu⁷⁶. Ve všeobecných volbách roku 2015 vyhrál UKIP mimořádných 14 % hlasů⁷⁷, čímž porazil a odsunul Liberální demokraty na čtvrté místo, nicméně pouze s jediným členem parlamentu, Douglasem Carswellem⁷⁸.

3.4 Referendum 2016

Když 23. června 2016 skončilo hlasování o setrvání v Evropské unii, Nigel Farage předpokládal, že kampaň George Osborna s názvem *Remain* byla tou zlomovou pro přesvědčení občanů k setrvání v EU, aby se o pár hodin později ukázalo, že se zmýlil. S Británií na cestě z Evropské unie tak dosáhl UKIP svého největšího cíle a hrál rozhodující roli v tlaku na Davida Camerona při rozhodnutí referendum uspořádat. Deset dní poté Nigel Farage UKIP opustil se slovy ”Říkal jsem, že chci zpět svou zemi,

⁷³ <https://www.theguardian.com/politics/2010/nov/05/nigel-farage-elected-ukip-leader> Nigel Farage returns as Ukip leader

⁷⁴ <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/ukip-timeline-party-westminster-alan-sked-nigel-farage-conference-key-events-brexiteer-leadership-a7974606.html> Ukip: A timeline of the party's turbulent history, 19. 2. 2018

⁷⁵ <http://www.bbc.com/news/events/vote2014/eu-uk-results> Vote 2014 - UK results to EU, 19. 2. 2018

⁷⁶ <http://www.bbc.com/news/uk-politics-29549414> UKIP gains first elected MP with Clacton win a také <http://www.bbc.com/news/av/uk-politics-30140489/ukip-s-reckless-wins-rochester-and-strood-seat> UKIP's Reckless wins Rochester and Strood seat, obojí 19. 2. 2018

⁷⁷ <http://www.bbc.com/news/election/2015/results/england>, 2015 General Election Results, 19. 2. 2018

⁷⁸ <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/11151349/Clacton-by-election-Douglas-Carswell-wins-seat-and-becomes-first-ever-Ukip-MP-live.html> Clacton by-election, Douglas Carswell wins seat and becomes first ever Ukip MP: As it happened, 19. 2. 2018

nyní chci zpět svůj život”⁷⁹, UKIP byl zanechán bez svého hlavního představitele a nutno podotknout, bez důvodu k další existenci. Následně strana hledala svého leadera. Je až neuvěřitelné, že se jednalo již o třetí volby do vedení UKIPu v roce 2016. Jako Farageův nástupce byla zvolena Diane James, ta ale post opustila o 18 dní později⁸⁰, aby byla v listopadu nahrazena Paulem Nuttallem, který slíbil získat volební hlasy Labour Party. V komunálních volbách roku 2017 ale přišel UKIP o všech 145 křesel a o měsíc později získal slabých 2,1 % hlasů⁸¹, čili méně než 600.000 hlasů, což byl začátek konce Paula Nuttalla, který vedl až k jeho rezignaci⁸². Strana pak ustoupila od rozhodnutí ustanovit svou vůdkyní Anne Marie Waters⁸³, ředitelku Sharia Watch UK, známou proti-islamistickou aktivistku, což UKIP zachránilo před masovým odchodem jejích členů.

4. Populismus a euroskepticismus jako strategie UKIP

4.1. Populismus jako strategie UKIP

Přehled vlivu populistické tradice UKIPu nabízí studie Karine Tournier-Sol.⁸⁴ Jako základní znak je zde uveden fakt, že se UKIP kvalifikuje jako proti-politická instituce. Politická síla pak může být označena jako populistická podle tří kritérií:

- Napadá status quo ve smyslu hlavních politických otázek a základních součástí politického systému
- Vnímá sebe jako vyzyvatele stran, které tvoří politické zřízení

⁷⁹ <https://www.theguardian.com/politics/2016/jul/04/nigel-farage-resigns-as-ukip-leader> Nigel Farage resigns as Ukip leader after 'achieving political ambition' of Brexit, 19. 2. 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=UXWm6YN3nMw> Anti EU UKIP leader Farage resigns, 19. 2. 2018

⁸⁰ <http://www.bbc.com/news/uk-politics-38386331> Why I quit as UKIP leader after 18 days, 19. 2. 2018

⁸¹ <http://www.bbc.com/news/election/2017/results/england> 2017 General Election Results, 19. 2. 2018

⁸² http://www.ukip.org/statement_from_paul_nuttall_mep Statement of Paul Nuttall, 19. 2. 2018

⁸³ <http://www.bbc.com/news/uk-politics-40442878> Anti-Islam campaigner Anne Marie Waters launches UKIP bid, 19. 2. 2018

⁸⁴ Tournier-Sol, Karine. „Reworking the Eurosceptic and Conservative Traditions into a Populist Narrative: UKIP’s Winning Formula?“. *Journal of Common Market Studies* 53, č. 1 (2015): 140-156; <https://journals.openedition.org/rfcb/632>

- Tvrdí, že mezi politiky a lidmi existuje zásadní rozdíl, což znamená, že všechny hlavní politické strany, ať už ve vládě, nebo v opozici jsou v podstatě stejné.⁸⁵

První podmínka je splněna, jelikož je imigrace hlavní otázkou mezi voliči už několik let a že členství v Evropské Unii a volební metoda FPTP (first-past-the-post) můžou být považovány za základní prvky politického systému. Navíc časté narážky na tzv. "LibLabCon" konsensus a volební apel strany UKIP "Sod the lot", nebo tvrzení, že návrhy tří stran ohledně hlavních politických otázek jsou téměř nerozlišitelné, přispívají k pocitu, že jsou tradiční strany součástí jedné skupiny. V neposlední řadě se zdá, že strana spoléhá na populistický argument, že "obyčejní lidé jsou zaprodáni politické elitě".⁸⁶

Přístup UKIPu k národní demokracii je určitě zajímavý. Díky svému dřívějšímu jedinému problému – euroskepticismu – se Farageově straně podařilo využít velkého množství ideového odkazu tradičního britského euroskepticismu, včetně odkazů na hrozbu tzv. evropského superstátu. Nedostatek legitimacy EU je vystaven jako politický podvod, který zbavuje Británii své národní svrchovanosti, od doby kdy britská politická elita falešně zobrazila vstup do EHS jako prostého, společného trhu. To, čím se UKIP zabývá, je změna euroskeptické tradice v populistických liniích⁸⁷, která požaduje převzetí předchozí samosprávy. Pokud jde o národní politiku, strana projevuje fascinaci nástroji přímé demokracie, jako jsou například místní a národní referenda. Ačkoli se UKIP pyšní tím, že je zastoupen ve všech čtyřech koutech Spojeného království, chce navíc také reprezentovat nespokojenost se skotskými požadavky. Celkově vzato, přestože je populismus proti politickému systému od svého založení součástí paralelního myšlení, je v posledních letech stále více zdůrazňován v agendě Nigela Farage, jako strategie pro překonání obrazu strany jako pravicového oddílu Konzervativní strany.⁸⁸

⁸⁵ Abedi, Amir; Lundberg, Thomas Carl (2009:12): *Doomed to Failure? UKIP and the Organisational Challenges Facing Right-Wing Populist Anti-Political Establishment Parties in Parliamentary Affairs*, Vol. 62, No. 1. USA, Cary: Oxford University Press

⁸⁶ Andrew Geddes, „The EU, UKIP and the Politics of Immigration in Britain“, *The Political Quarterly*, 85, č. 3, (červenec-září 2014), 292-293. Academic Search Complete, EBSCOhost

⁸⁷ Tournier-Sol, Karine. „Reworking the Eurosceptic and Conservative Traditions into a Populist Narrative: UKIP's Winning Formula?“. *Journal of Common Market Studies* 53, č. 1 (2015:142): 140-156
<https://journals.openedition.org/rfcb/632>

⁸⁸ Tournier-Sol, Karine. „Reworking the Eurosceptic and Conservative Traditions into a Populist Narrative: UKIP's Winning Formula?“. *Journal of Common Market Studies* 53, č. 1 (2015:150): 140-156;
<https://journals.openedition.org/rfcb/632>

4.2 Euroskepticismus jako strategie UKIP

Rob Ford vymezil existenci populistických pravicových stran a jejich hlavní euroskeptické cíle a návrhy tak, jak se objevují v Británii, jako seznam čtyř hlavních bodů.⁸⁹

1. Etnický nacionalismus k ochraně národní identity před cizími vlivy.
2. Autoritářství k udržování společenského řádu a podpory zakládání prostředků autority.
3. Xenofobie jako emocionální pocit ze strachu spouštěný něčím neznámým, jiným a cizím.
4. Forma populismu, která se liší od mainstreamové politiky a reflektuje opravdové zájmy běžného občana.

Dle Forda, Euroskeptičtí populisté v Británii zejména zdůrazňují frustraci veřejnosti nad opakovaným odmítáním obou stran, Labouristů a Konservatistů, nabídnout národní referendum ohledně Evropy britským občanům a jejich neochotu důkladně přezkoumat vztah s EU. Britské pracovní místa a jejich kulturní identita jsou popsány jako ohrožené přistěhovalectvím EU. Mezi další argumenty patří, že právní předpisy EU ohrožují bezpečnost britských občanů tím, že chrání "nepřítele" (teroristy a zločince) a obětovali britskou suverenitu kvůli tzv. "Spojeným státům Evropy".⁹⁰ Strana nezávislosti Spojeného království byla často označována za stranu "s jediným problémem", která odůvodňuje svou existenci zjevným odporem vůči EU. Jejich "styl" byl popsán jako "populistická politika stížnosti", s cílem vyvolat podezření občanů vůči EU a jehož styl se vrhá na vlnu všeobecné britské únavy vůči „evropskému projektu“.⁹¹ V představě UKIPu Evropa představuje cizí moc, která se snaží ignorovat vůli domácích voličů a snaží se zemi vstřípit cizí hodnoty, místo podpory těch tradičních.⁹² V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu zjištění Lecontové, že strany vlády mají tendenci být eurofilní, zatímco strany založené na protestu mají tendenci být euroskeptické.⁹³ Farageova strana

⁸⁹ Ford, Rob. "Populist Euroscepticism and British politics". *Policy Network*. 27th of June 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4202&title=Populist+Euroscepticism+and+British+politics

⁹⁰ ibidem

⁹¹ Mycock, Andrew. "The politics of Englishness". *Policy Network*. 4th of July 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4203&title=The+politics+of+Englishness

⁹² Ford, Rob. "Populist Euroscepticism and British politics". *Policy Network*. 27th of June 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4202&title=Populist+Euroscepticism+and+British+politics

⁹³ LeConte, C. (2010:107): *Understanding Euroscepticism*. Palgrave Macmillan. Hampshire, September 2010, ISBN: 9780230228061

pravděpodobně může být považována za příklad protestní strany na národní úrovni. Od té doby, co se definovala jako strana, která upřednostňuje jediný cíl, a to britské definitivní vystoupení z EU, prosazuje svůj program se snahou být brána vážně i na politické scéně v Británii.

Důvody euroskeptického stanoviska UKIP lze vysvětlit předpokladem Leconteové, že existují dva hlavní faktory, které vždy odpovídají postojům strany k evropské integraci, jejich strategiím ve vztahu k vládě a jejich obecné ideologii. Zatímco první typ faktoru vysvětluje euroskepticismus založený na stranách v důsledku strategických výpočtů, druhým typem faktoru je euroskepticismus k identitě stran a „světonázoru“.⁹⁴ Pohled Leconteové na stranický euroskepticismus UKIPu nevyhnutelně vede k zamyšlení se nad euroskepticismem jako strategií, pokud jde o účast strany ve vládě a politické zastoupení v této záležitosti. Její názor je tak pochopitelný, pokud předpokládá, že "účast ve vládě je sotva slučitelná s postoji proti EU nebo dokonce se silným euroskepticismem".⁹⁵ Termín "demokratický deficit", který vytvořil Marquand, se v oficiálním manifestu UKIP objevil ve formě argumentů, jako je obnovení samosprávy a demokracie, zrušení nevolených komisařů, kteří diktují 75 procent britských zákonů, a možnost umožnit britskému lidu dlouho očekávané referendum o členství v EU. Jak prohlašuje Leconteová, pro protestní populistické strany jako je UKIP, pomáhá anti-systémový přístup k evropskému projektu shromažďovat hlasy, které obecně odporují domácímu hlavnímu politickému proudu, a proto musí také vzdorovat EU.⁹⁶

5. Mediální analýza

Důležitost médií v současném světě zesílila díky snazší dostupnosti. V dnešní době se díky popularitě televize a internetu k lidem dostane jakákoliv informace téměř kdykoliv. Vytváření veřejného obrazu se tím stává jednodušším, což je zásadní v politických kruzích, protože tak mají politické strany důležitý přístup k voličům a větší popularita ve zpravodajství jim pomáhá oslovit větší publikum. Jak již bylo řečeno, rozhraní mezi reflexí skutečného dění a zneužitím informace je velice těžké určit, ale je důležité zdůraznit, že informace z médií mohou být zaujaté. Tyto případy se dějí a jsou

⁹⁴ Ibidem

⁹⁵ Ibidem

⁹⁶ ibidem

účinné zejména v situacích, kdy čtenář používá pouze jeden hlavní zdroj zpráv. Tímto způsobem čtenář vnímá vše, co se říká v těchto médiích, což dělá jeho názor snadno ovlivnitelný. Také je to důvod, proč považuji v mé práci analýzu médií za důležitou. V případech mediálních vlivů musíme vzít v úvahu fenomén známý jako efekt rámcování. Ten lze pozorovat v masmédiích, kde se prezentace zpráv liší v různosti použitých zdrojů, které pak mají jiný vliv na veřejnost. Tyto různorodé interpretace tak mohou do jisté míry ovlivnit obecné názory do požadovaného směru. Samotný rámec se týká procesu, kterým si lidé vytvářejí konkrétní konceptualizaci problému nebo na jehož základě se mění jejich smýšlení o problému.⁹⁷ Tímto způsobem analyzovaný obraz strany (UKIP) může dojít k jiným výsledkům v případě více levicových novin, jako je *The Guardian*, než ve člancích více pravicových novin, jako je *The Telegraph*. Obě tyto média jsou také dvě ze tří, které použiji ve své analýze. Třetím médiem bude zpravodajství *BBC News* je bez politické preference, a to na základě faktu, že je hrazeno z daní.

Strategie stran je následující. Sledují se rámce pro identifikaci trendů při definicích jednotlivých problémů, porovnává se pokrytí médií a zkoumá se variace mezi jednotlivými typy. Po určení rámce takového výzkumu přichází na řadu výběr zdrojů pro analýzu obsahu. Jedná se obvykle o klasické sdělovací prostředky, jako jsou noviny, webové stránky a televizní vysílání.⁹⁸ Často se stává, že si tři hlavní aktéři na politické scéně - politici, média a občané - vzájemně tyto rámce kopírují v komunikaci. To ukazuje, jak důležitý může pro vliv rámcový efekt být, jelikož nejvíce pozornosti bylo vždy věnováno způsobu, jakým byli občané ovlivňováni jinými rámci.⁹⁹ Síla politických stran závisí na občanech a politici se obvykle snaží ovlivňovat jejich názory prostřednictvím médií. A právě zde je otázka na to, jak je zpráva prezentována, stejně důležitá jako ta, zda se zpráva vůbec prezentovat bude. V tomto okamžiku je potřeba zmínit dva následující kroky - stanovení agendy (agenda setting) a přípravy (priming). Stanovení agendy poukazuje na fakt, že existuje vztah mezi důrazem, který média kladou na danou záležitost a významem této záležitosti pro veřejnost. Přípravy slouží jako rozšíření pro nastavení agendy a změnu standardů, které lidé používají k

⁹⁷ Chong, D. & Druckman, J.N., 2007, Framing Theory, *Annual Review of Political Science*, vol.10, p.103-126. <http://www.annualreviews.org/>, str. 104

⁹⁸ ibidem, str. 106-107

⁹⁹ Chong, D. & Druckman, J.N., 2007, Framing Theory, *Annual Review of Political Science*, vol.10, p.103-126. <http://www.annualreviews.org/>, str. 109

politickému hodnocení. Při nich se většinou navrhuje, aby se jako standardy pro hodnocení politických aktérů použily konkrétní problémy. Média mohou tím, že učiní některé problémy významnější (stanovení agendy) ovlivňovat argumenty, které lidé berou v úvahu při rozhodování o politických kandidátech nebo politických otázkách (příprava).¹⁰⁰ Kdyby tímto způsobem noviny soustředily své články na názory týkající se přistěhovalecké politiky UKIP, jako rasistické, čtenáři by začali uvažovat o tom, že strana je extrémistická a nikoliv umírněná ve středu politického spektra, jak si myslí. Děje se tak proto, že o tom veřejnost neustále čte a drží se tak stejného názoru i tam, kde je důležité analyzovat nejen kontext, ale i způsob sdělení. Základ zprávy je ve své podstatě v každém z médií stejný, ale způsob, jakým je prezentována, ji může ve svém vyznění změnit. Podíváme-li se na tvorbu rámce a agendy, lze pochopit, které témata média preferují, a jak se snaží vytvářet názor na UKIP v myslích svých čtenářů. Skutečnost, že existuje rozdíl mezi koncepty, neznamená, že jsou opačné, a to i kvůli svým společným cílům, díky kterým od sebe nemohou být média izolovány.

5.1 Analýza

Ve své bakalářské práci se snažím dokázat použití populistické rétoriky jako strategie britské politické strany UKIP, kterou na konci porovnávám se svým pokusem o definici pravicového populismu, uvedeným v kapitole 3. Analýza se bude soustředit na online databázi zpráv tří britských médií - *The Guardian*, *The Telegraph* a *BBC News*. Hlavním důvodem pro tuto volbu je jejich postavení v politickém spektru, jak již bylo zmíněno dříve. Analyzováním všech tří z nich by měla tato práce komplexně pokrýt pohled médií na názory UKIPu. Ačkoliv jsem články nevybíral přímo z tabloidů těchto zpravodajství, dá se říci, že oboje noviny jsou nejoblíbenějšími na britském trhu s tištěnými médii, zatímco *BBC News* má stejnou pozici, pokud jde o televizní zpravodajství. Tímto způsobem se snažím použít mediální zdroje, které vytvářejí názory nejvíce lidí s různými politickými postoji. Časový rozvrh analýzy budou roky 2014-2016 plné voleb a řešení imigrace napříč Evropou, takže bylo úsilí UKIPu více viditelné a vybraná témata se dala dobře vyhledat. Jako analytickou jednotku použiji ve své práci relevantní články zpravodajství, které obsahují články diskutující o k analýze vybraných tématech - euroskepticismus, imigrace, kritika politického systému a změny uvnitř

¹⁰⁰ Scheufele, D.A. & Tewksbury, D., 2007, Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models", *Journal of Communication*, vol. 57, p. 9–20, str. 11

strany, nikoliv však všechny články, které se o straně zmiňují. Důvodem je to, že práce zkoumá vybraná témata spojená s politickou stranou UKIP, nikoliv četnost výskytu strany ve zprávách.

5.1.1 The Guardian

The Guardian jsou noviny se středo-levou politickou inklinací. Vzhledem k jejich politickému postoji by se dalo očekávat, že podpoří rétoriku proti UKIP a zároveň se budou snažit reprezentovat stranu co nejhörším možným způsobem, ale extremistické připomínky bychom od média toho ražení asi očekávali marně. Webová stránka společnosti The Guardian má oddíl pro britskou politiku a její strany, včetně vlastní části pro UKIP. Toto pohodlí umožňuje snadno zkoumat zprávy týkající se pouze strany.

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	15	13	15
imigrace	14	14	16
kritika politického systému	8	9	4
změny uvnitř strany	19	14	15

Taulka č.1: Frekvence vybraných témat ve člancích - The Guardian

Jak je patrné z tabulky č. 1, ve člancích *The Guardian* se objevují všechna čtyři vybraná témata. Mírným favoritem je však téma organizace strany jako takové, které je definováno silnou závislostí na Nigelu Farageovi. Ten je často synonymem pro UKIP sám. Další dvě témata, imigrace a euroskepticismus, mají poměrně podobnou četnost výskytu, což je pochopitelné, vzhledem k tomu, že témata se v otázce vnitřní migrace EU překrývala. Kromě toho jsou v některých člancích i zmínky o proti-systémovosti, která je sice obsahem zpráv jen zřídka, ale je zřejmé, že i tak je stále důležitá a zasluhuje si být zmíněna. Mnohokrát lze pak vidět jméno Nigel Farage zahrnuté do titulků, které se však více týkají samotné strany.¹⁰¹ Je však normální, že jméno vůdce strany je se stranou spojováno, ale v tomto případě si lze povšimnout, že bylo jeho jméno v titulcích často před jménem strany. Tento přístup naznačuje, že strana je

¹⁰¹ Traynor, I., 2014, Nigel Farage conjures up a populist view of an EU that does not exist, <http://www.theguardian.com/politics/2014/apr/02/nigel-faragepopulist-view-eu>

vlastně on. Pouze v několika případech byly ve člancích zahrnuty názory jiných členů strany, než Farage. Kromě toho se zdá, že je pro *The Guardian* důležité zmiňovat, že Vladimír Putin je vzorovým modelem Farage, i když to není pro daný článek relevantní.¹⁰² Jedná se o dokonalý příklad toho, co bylo uvedeno před chvílí, tedy že se *The Guardian* snaží přilákat pozornost k vůdci UKIPu a následně ho zneškodnit. Tím, že je označován jako nebezpečný a vyhrožující při svých debatách, se média snaží zdůraznit, že jeho politický přístup je založen na přehánění, a že je hrozbou pro politický status quo. *The Guardian* v některých člancích dokonce přímo označoval Nigela Farage a jeho stranu jako populistickou.¹⁰³ Vezmeme-li v úvahu, že Spojené království je známé svým obvyklým euroskeptickým názorem, pokoušel se *The Guardian* zobazit úsilí UKIPu v tomto ohledu jako radikální, aby se zdálo méně lákavé pro veřejnost.

Podívejme se teď na další z vybraných témat k analýze - přistěhovalectví. Existuje specifické číslo, které Nigel Farage často používal - 485 milionů lidí, kteří mohou volně přicestovat a pracovat ve Velké Británii. Takové obrovské číslo může samozřejmě zaujmout i neutrálního čtenáře a o to právě Farageovi šlo. To, co v tomto konkrétním případě noviny zdůrazňovaly, je slovo „může“. Například komentář Nigela Farage, že mzdy od roku 2007 klesly o 14% kvůli přistěhovalcům, nemá žádný zdroj dat, ze kterého by se k takovému názoru dalo dojít. Snaží se pouze ukázat, že přistěhovalectví ovlivňuje všechny aspekty života - sociální i ekonomické.¹⁰⁴

Proti-systémovost nebo opozice vůči politickým elitám, je ve člancích také zřídka vidět. *The Guardian* v několika případech poukazuje na skutečnost, že UKIP má za cíl oslovovat obyčejné lidi, čímž se stává obecnou alternativou pro širokou veřejnost, i když se tak staví proti všem ostatním stranám. *The Guardian* s touto myšlenkou sice nevyjadřuje souhlas, nicméně ji zmiňuje. *The Guardian* tak pracoval na vytváření negativního názoru na UKIP. V okamžiku, kdy se strany nebo její vůdci přímo označují za extremistické, nepřímě se tím zároveň naznačuje, že je politika takových stran

¹⁰² ibidem

¹⁰³ Hutton, W., 2014, Voters will go on raging at elites while their interests are ignored, <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/apr/06/ukipnigel-farage-elite-establishment-disaffected-voters-democracy>

¹⁰⁴ Wintour, P., Watt, N. & Mason, R., 2014, Farage v Clegg: Ukip leader triumphs in second televised debate, <http://www.theguardian.com/politics/2014/apr/02/nigel-farage-triumphs-over-nick-clegg-seconddebate>

škodlivá. Noviny zaznamenaly dva základní rysy UKIPu – protiimigrační a euroskeptický - a pokusily se je oba proti straně obrátit. Osobní útoky na Nigela Farage se tak stávaly útoky na celou stranu s účelem diskreditovat oba subjekty. Noviny chytře používaly komentáře ostatních novinářů a obyčejných lidí, nebo dokonce v bodech publikovaly články z jiných médií za účelem dosáhnout větší důvěryhodnosti.

5.1.2 The Telegraph

The Telegraph můžeme označit za pravicové noviny, proslulé svou neustálou podporou konzervativní strany. Jejich webová stránka má také specifický adresář pro zprávy o UKIPu jako součásti politického života ve Velké Británii. Analýza pokrývá stejnou časovou osu jako u *The Guardian*.

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	19	20	18
imigrace	21	21	21
kritika politického systému	8	7	9
změny uvnitř strany	2	2	2

Tabulka č. 2: Frekvence vybraných témat ve člancích *The Telegraph*

Jak je vidět z tabulky č. 2, frekvence témat v *The Telegraph* je podobná jako v *The Guardian*. Další věcí, kterou je třeba zmínit je fakt, že témata imigrace a euroskepticismu mají v podstatě stejný počet výskytů. Téma přistěholectví je převážně prezentováno citacemi, které používal Farage ve svých projevech.¹⁰⁵ Pozornost je v nich zaměřena na skutečnost, že od přistěhovalců se očekává, že budou brát práci britským občanů a že UKIP zde působí jako jakási obrana národa. Tyto články posílily postavení přistěholectví jako hlavní součásti kampaně strany i tím, jak velkou pozornost věnovaly noviny plakátům strany s touto tematikou. *The Telegraph* se snažil ukázat, že i když je postoj proti přistěholectví správný, přístup UKIPu takový není a je příliš radikální. Noviny tuto úvahu potvrdily několika články soustředěnými na rasistickou povahu UKIPu. Především jsou to případy aktivisty strany Andre Lampitta,

¹⁰⁵ Swinford, S. & Hope, C., 2014, Nigel Farage scores victory over Nick Clegg as second TV debate turns nasty, <http://www.telegraph.co.uk/news/newstopics/eureferendum/10740795/Nigel-Farage-scoresvictory-over-Nick-Clegg-as-second-TV-debate-turns-nasty.html>

který řekl, že Afričané by se měli sami vyvraždit, Islám je zlo a Nigerijci jsou špatní lidé.¹⁰⁶ To, co *The Telegraph* prezentuje o úvahách UKIPu spojených s problematikou přistěhovalectví je, že se jedná o hlavní rys kampaně strany. Strana tvrdila, že se jedná o jeden z obecných problémů britského obyvatelstva, a že proti němu bude bojovat. Kromě toho *The Telegraph* věnoval zvláštní pozornost rasistickým skandálům kolem strany. Tím vším se noviny snažily naznačit, že postoj strany k přistěhovalectví není příliš úctyhodný a nebezpečně se opírá o rasismus a radikalismus.

Pokud jde o euroskepticismus, podporoval *The Telegraph* euroskeptický postoj UKIPu, ale příliš častá frekvence tohoto tématu naznačovala intenzivnější postoj strany. V jistém vyjádření, které bylo řešeno v několika článcích novin, označil David Cameron představitele UKIPu za extrémisty.¹⁰⁷ Tím postavily noviny UKIP a liberální demokraty na opačné strany politického spektra. *The Telegraph* se snažil zdiskreditovat UKIP ještě více a neustále připomínal, že Nigel Farage má vztah s Ruskem a velký obdiv k Vladimíru Putinovi. Noviny podtrhovaly proruskou pozici v ukrajinské krizi, která není jen euroskeptická, ale stojí proti všem evropským hodnotám. Tato pozice měnila tvář UKIPu ze strany, která je „jen“ proti EU na „nepřítele“. Kromě toho noviny vydaly články o pokryteckém přístupu UKIPu k EU. Strana byla proti vysokým výdajům Unie, protože peníze pocházejí od britských daňových poplatníků a putovlay do kapes europoslanců, aby si ti mohli udržet svůj luxusní životní styl. Ve skutečnosti se ukázalo, že vůdce strany Nigel Farage také pobíral zmíněné peníze, i když byl sám proti nim. Tato situace vyvolala otázku, zda loajalita UKIPu vůči britským voličům končí ve chvíli, kdy se začnou řešit peníze. Vzhledem k tomu, že Farage hrál hlavní roli UKIPu, byl označován za hrozbu pro konzervativní stranu. Mnoho článků analyzovaných v *The Telegraph* zahrnuje kritiku vůči politice UKIPu, nicméně velmi často spíše na osobní úrovni útočil na Nigela Farage samotného. *The Telegraph* například věnoval celý článek postoji Farage k drogám. Nigel Farage řekl: Nikdy jsem nebral drogy, ale měli by být legální. Tím, že noviny zveřejní takové prohlášení, snaží se přetáhnout UKIPu konzervativní voliče.

¹⁰⁶ Holehouse 1, M., 2014, Ukip posterboy suspended after claiming 'Miliband not British', <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10785963/Ukipposterboy-suspended-after-claiming-Miliband-not-British.html>

¹⁰⁷ Holehouse 3, M., 2014, David Cameron: shun extremist Ukip, <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10756888/Cameron-shun-extremist-Ukip.html>

O pozici UKIPu proti politickým elitám vydal *The Telegraph* jen pár článků, nicméně si v nich dal za cíl dokázat, že strana používá téma proti-systémovosti (anti-establishmentu) pro svou osobní potřebu.¹⁰⁸ Neustálá osobní kritika *The Telegraph* k Nigelu Faragemu ukazuje, že ho noviny považovaly, stejně jako UKIP, za soupeře o stejné voliče jako konzervativní strana. Neúmyslně ho tak představily jako silného vůdce a byl považován za primární hlas strany a jejích postojů. Také můžeme pozorovat, jak často byla otázka přistěhovalectví spojována s rasismem, pokud o ní hovořili zástupci UKIPu. Tímto euroskeptickým rámcem tak noviny v podstatě vyobrazovaly stranu jako extremistickou.

5.1.3 BBC News

BBC News je ztělesněním zpravodajských médií. Je financováno daněmi a nemá politické vazby. Dojem dělá hlavně způsob, jakým jsou zpravodajství informace prezentovány, jak se jen zřídka interpretuje a každý příběh vždy ukazuje pohledy všech zúčastněných. Stránky bohužel neměly konkrétní sekci pro stranu, jak tomu bylo u *The Guardian* a *The Telegraph*, ale vyhledávání pomocí klíčového slova „UKIP“ našlo každou zprávu spojenou s vybranými tématy. V mnoha případech však bylo klíčové slovo zmíněno jen jako součást volebních statistik.

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	12	10	13
imigrace	16	18	14
kritika politického systému	8	9	13
změny uvnitř strany	14	13	10

Tabulka č. 3: Frekvence vybraných témat v *BBC News*

Frekvence témat vybraných k analýze, jak je patrné z tabulky č. 3, ukazuje rozdíly ve srovnání s novinovými články. Na rozdíl od *The Guardian* a *The Telegraph*, kde byla imigrace hlavním tématem, bylo ve zprávách BBC téma přistěhovalectví téměř stejně populární jako zprávy o dění uvnitř strany. Euroskepticismus byl pak na podobné úrovni. Téma proti-systémovosti ukazuje určitý nárůst ve frekvenci výskytu, zejména

¹⁰⁸ d'Ancona, M., 2014, Nigel Farage is staring down the barrel of his favourite gun, <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10775656/Nigel-Farage-isstaring-down-the-barrel-of-his-favourite-gun.html>

jako sekundární téma. Co dělá silný dojem kolem *BBC News* je také důkladná faktická kontrola. Například hlavním imigračním bodem byli novinami označeni rumunští a bulharští přistěhovalci a jejich počet. To, co BBC dělá při přípravě zprávy je, že prezentuje data z nesouvisejících zdrojů, jako byla v tomto případě Světová Banka, které pak jejich tvrzení potvrzují. Přestože tato čísla nemusí být v plném rozsahu relevantní a je jen těžko uvěřitelné, že by se celá populace obou zemí přesunula do Spojeného království, dokáže *BBC News* poukázat na postoj UKIPu k imigraci objektivní kontrolou použitých dat.

V článcích se BBC vyhýbá rasistickým tvrzením UKIPu. Přestože UKIP jednoznačně zaujímal antiimigrační postoj, *BBC News* psalo, že strana má méně radikální postoj, než působí a je daleko od přívlastku extremistická strana. Jako hlavní otázkou pro UKIP v řadě článků od BBC byla Evropská Unie. Existuje jasná souvislost mezi otázkou přistěhovalectví a náladami proti EU. Ve všech případech, kdy bylo toto téma přítomno, byla EU označována za viníka. „Faktem je, že až do opuštění EU nebudeme nikdy opravdu řešit přistěhovalectví.“¹⁰⁹ Jednoduchá citace pozice UKIPu zůstala bez jakéhokoli výkladu, protože byla sama o sobě jasná. V několika případech byl termín používán jako synonymum pro stranu a nechával tak čtenáře bez jakýchkoliv pochybností o pozici Farage i jeho příznivců. Téma přistěhovalectví ale nemělo negativní vliv, naopak pomáhalo definovat priority strany, zvláště ve Velké Británii. Pokud jde o téma proti-systémovosti, dokáže jej *BBC News* ukázat v celé jiné dimenzi. Postoj UKIPu vůči politickým elitám bylo možno spatřit spíše jako ochranu britského národa proti imigraci, Farageův euroskepticismus pak jako zasahující proti právním předpisům EU, což Farage odlišilo od všech ostatních politických vůdců.

BBC News se tak podařilo vytvořit UKIPu image středně-pravicové strany. Noviny ve článcích zahrnovaly klíčový protiimigrační postoj strany, aniž by se však obrátily k extrémům. *BBC News* se také podařilo učinit z euroskepticismu nezpochybnitelnou součástí UKIPu neustálým používáním těchto dvou termínů jako synonym. Pak je tu obraz Nigela Farage, který noviny prezentovaly tak, že ho viděly nejen jako vůdce s myšlenkovým přesahem, ale také jako zajímavý charakter. Navíc, všechna tato témata souvisí více, či méně s proti-systémovostí.

¹⁰⁹ McFarlane, A., 2014 Migrant 'flood', leaving Camp Bastion and a 'Workers' Party to rival Labour, <http://www.bbc.com/news/blogs-the-papers-26846488>

5.2. Reflexe vyobrazení UKIPu v médiích

Po důkladné analýze všech tří médií - *The Guardian*, *The Telegraph* a *BBC News* si lze udělat jasnou představu o tom, jaký je jejich způsob zobrazení UKIPu a jaké jsou důvody za ním stojící. Začnu u *The Guardian*, u něhož se kvůli levicovým vazbám dalo očekávat postavení novin proti UKIPu, nicméně je zřejmé, že *The Guardian* má největší problém s UKIPem v jeho základních rysech. Zpravodajství udržovalo UKIP v pravém politickém spektru, stavělo ho proti liberálním demokratům a poukazoval na jeho závislost na Nigelu Farageovi. Tím, že upozorňoval na klíčovost jeho postavy pro stranu, poukazovaly noviny na kritiku jak politickou, tak vůči jeho osobě, ve snaze zdiskreditovat jméno strany. Psali o něm, že navrhuje radikálnější postoje proti systému a stojí proti všemu demokratickému, co Velká Británie vybudovala. *The Guardian* tohoto způsobu prezentace využíval k tomu, aby se postoj UKIPu, vůči názorům obyčejných lidí dostal na úroveň, kde by pro voliče strana nebyla tak lákavá.

Zajímavější je případ *The Telegraph*, který má pravicové sklony, stejně jako UKIP, ale ukazuje se jako hlasitý kritik jeho postojů. Noviny se proti němu postavily kvůli svým silným vazbám na Konzervativní stranu a hrozbě od UKIPu z krádeže voličů na základě imigrační politiky a politiky proti EU. S ohledem na potřebu se co nejvíce vzdálit od UKIPu tak bylo nejlepší tuto stranu prezentovat jako extremistickou. S články záviselými na přehnaných reakcích Farage vznikl obraz UKIPu jako rasistické strany s pokryteckým přístupem k euroskepticismu a radikálním myšlenkám proti systému. Tím se noviny pokusily posunout stranu Nigela Farage v politickém spektru vpravo a uvolnit prostor pro konzervativce. *BBC News* měla ve srovnání s ostatními dvěma médii odlišný přístup k UKIPu. Nejčastěji analyzované body byly stejné, ale byly prezentovány jiným způsobem - změnou posuzování důležitosti jednotlivých faktů zpráv a jejich mírnějším rámcem.

Tři analyzovaná média mi poskytla tři zobrazení UKIPu, která jsou sice různá, ale zároveň mají hodně společného. *BBC News* UKIP nazývalo středně pravicovou stranu, *The Guardian* s tímto výrokem do značné míry souhlasil, až na pár radikálnějších rysů, zatímco *The Telegraph* jej považoval za krajně pravicovou extremistickou stranu. Důvodem těchto rozdílů je především politická příslušnost médií. První z nich prohlašuje nestrannost a zabývá se zprávami z pohledu všech stran. Na druhé straně je

The Guardian, který má podobný přístup k přistěhovalectví a euroskepticismu jako *BBC News*, ale pokud jde o proti-systémovost a Nigela Farage, jejich označení UKIPu se blížilo spíše radikálnímu postoji. Nakonec *The Telegraph*, který zobrazuje rysy UKIPu s extremistickou podstatou. Všechna tři média se nicméně soustředí na čtyři rysy vybrané k této analýze v jiné míře. Tyto rysy však vidí všechna tři média u UKIPu jako ty základní.

6. Závěr

Práce měla za úkol zjistit, zda zobrazení Strany nezávislosti Spojeného království ve zpravodajství britských médií ukazuje strategické využití populistických témat a rétoriky. Tento výsledek jsem ověřoval na základě určených tří elementů z kapitoly 1.2. V druhé kapitole jsem se pokusil definovat pravicový populismus, do kterého jednání UKIPu zapadá. Druhá část pak hovoří o teorii poražených modernismem. Na základě uvedené historie britského euroskepticismu je patrné, že britští občané se opravdu mohli cítit jako poražení modernismem. Ze třetího bodu, tedy analytické části práce, jsem dospěl k závěru, že byla populistická témata ve zpravodajstvích často stranou používána, a to strategicky v návaznosti na to, které z témat bylo zrovna to nejaktuálnější uvnitř společnosti. Je patrné, že média hrají v současné politice zásadní roli. Mají velkou sílu ovlivňovat vnímání politických stran a vůdců širokou veřejností. Jak bylo vidět, zprávy v *The Guardian*, *The Telegraph* i *BBC News*, které se týkaly stejných událostí ve stejnou dobu, se podařilo prezentovat rozdílným způsobem, který v myslích veřejnosti naznačovaly odlišné věci. Přesto se i v těchto rozdílech najde jeden shodný fakt - britská média dokázala vytvořit UKIPu populistickou tvář. Čtyři nejčastější rozměry článků odpovídají hlavním rysům definice populismu uvedeným na konci kapitoly 3. Samozřejmě se ve člancích objevila i jiná témata, než ta vybraná, jako jsou pracovní místa a energetická politika, ale všechna mají pro mou práci druhořadý význam nebo byly ve člancích zmíněny jako výsledky přistěhovalectví nebo evropské politiky. Některá média představovala stranu jako radikálně pravicovou, jiné jako středovou, ale všechna zdůraznila, že tyto dva politické směry jsou pro stranu základem. Protiimigrační prvek, považovaný za jádro pro populistickou stranu, byl na počátku méně častý, ale to lze připsat kampani pro volby do Evropského parlamentu. Je tedy pochopitelné, že politika spojená s EU měla v té chvíli

větší význam. Celkově se zdá, že tyto dva rysy jdou ve Spojeném království ruku v ruce a že obviňuje EU pokaždé, kdy se téma imigrace dostane do pozornosti veřejnosti. Jedinou populistickou hodnotou, která byla stěží viditelná jako ústřední téma, byla proti-systémovost strany. Ve všech třech médiích se vyskytla, nicméně ne tak často, ačkoliv byla důležitou součástí odporu UKIPu proti politickým elitám Spojeného království. Každá úspěšná populistická strana potřebuje mít svou výchozí pozici mimo status quo, aby získala důvěru voličů. Jenže ona proti-systémovost se v mnoha případech projevovala i v dalších dimenzích, a to zejména pokud budeme hovořit o tehdejší vůdci strany Nigelu Faragovi. Jak uvádí definice populismu, musí být stranická organizace centralizována a závislá na silném vůdci. Nigel Farage měl v The Guardian, BBC News i The Telegraph kontroverzní obraz, přesto ale do jisté míry lišil. Všechna tři média mají společné to, že ho považovala za hlavní postavu strany a silného vůdce, který opravdu kontroloval, co se děje. Rozhodně se dá na základě všeho výše uvedeného říci, že Strana nezávislosti Spojeného království a hlavně její tehdejší vůdce používali opravdu dobře načasovanou populistickou rétoriku jako strategii, která dovedla UKIP ke svému účelu založení, tedy rozhodnutí občanů o vystoupení z EU na základě referenda o setrvání Británie v Evropské Unii v roce 2016. Snad bylo také populistickou strategií, že po těsném negativním výsledku, který byl pro UKIP obrovskou výhrou, Nigel Farage rezignoval na post předsedy strany.

Summary

The aim of this thesis was to find out, whether the framing of the UK Independence Party in the British media shows the strategic use of populist themes and rhetoric. This result was verified on the basis of the three elements identified in the chapter 1.2. In the second chapter, I tried to define the right-wing populism where the UKIP fits pretty well. The second part speaks of the losers of modernization theory. Based on the part regarding history of British Euroscepticism, it is clear that British citizens really felt losers defeated by modernism. From the third point, the analytical part of the thesis, I came to the conclusion that the populist themes in news were often used strategically in connection with which topics were the most discussed within the society. Based on the quantitative analysis, it is obvious, that media plays vital role in today's politics. They have significant power to involve the perception of the people on political parties and its leaders. As we could see, in the news of The Guardian, The

Telegraph and BBC, which had the same topic, different presentation by media took place, which suggested different things in the minds of the public. Even it was different, there were some similarities – British media created the populist image of UKIP. The 4 dimensions we were following in the articles are also the main characteristics of populism mentioned at the end of chapter 3. There were also different topics such as job and energy policy, but in most of the cases, they were connected to immigration or EU politics. Some media represented the party as radically right-wing, other as central, but all emphasized that these two political orientations are the basis for the party. The anti-immigration element, considered as the main for the populist parties, was initially less frequent, but it can be due to the campaign for the European Parliament elections. It is understandable, that EU-related policy was of greater importance at the time. Overall, these two features appear to go hand in hand in the United Kingdom, which blame the EU every time the issue with immigration comes to the attention of the public. The only populist value that was barely visible as one of the main topics was the party's anti-systemicity. In all three media, it has occurred not so often, however it has been an important part of UKIP's resistance against the political elites of the United Kingdom. Every successful populist party needs to have its starting position out of the status quo in order to gain the confidence of voters. This anti-systemicity appeared in many other cases, especially if we talk about the former party leader Nigel Farage. As the definition of populism states, the party organization must be centralized and dependent on a strong leader. Nigel Farage had a controversial image in The Guardian, BBC News and The Telegraph, but they differed in a certain point. All three of the media share the fact that they considered him to be the main character, great speaker and a strong leader of the party who really controlled what was happening. I can surely say, that based on everything what was mentioned above, that the United Kingdom Independence Party, and especially its leader, used a truly well-timed populist rhetoric as a strategy that led UKIP to its founding purpose - citizens decision to leave the EU based on a referendum of Britain's retention in the European Union, which happened in 2016. It was perhaps also a populist strategy that right after the tight negative result, which was a huge win for the UKIP, Nigel Farage resigned from his party chairman position.

Použitá literatura

- abecedně, elektronické zdroje ověřeny mezi 19. 2. - 4. 5. 2018
 - pro analýzu použito 450 článků z The Guardian, The Telegraph a BBC News, vždy 50 za každý rok a médium, tedy dohromady 150 tematicky relevantních článků z každého z médií. Není z nich citováno, slouží jen ke kvantitativní analýze a proto neuvádím jejich odkazy

Abedi, Amir; Lundberg, Thomas Carl (2009): Doomed to Failure? UKIP and the Organisational Challenges Facing Right-Wing Populist Anti-Political Establishment Parties in Parliamentary Affairs, Vol. 62, No. 1. USA, Cary: Oxford University Press

d'Ancona, M., 2014, Nigel Farage is staring down the barrel of his favourite gun, <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10775656/Nigel-Farage-isstaring-down-the-barrel-of-his-favourite-gun.html>

Bäckman, Malin (2013). Losers of modernization or modernization winners? (PDF). Gothenburg University Publications Electronic Archive. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/34144/1/gupea_2077_34144_1.pdf

BBC. "Euro crisis: UK alone as Europe agrees fiscal compact". 9th of December 2011. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-16115373>

Betz, Hans-Georg (1994). Radical right-wing populism in Western Europe. New York: St. Martins Press. ISBN 9780312121952

Chong, D. & Druckman, J.N., 2007, Framing Theory, Annual Review of Political Science, vol. 10, p.103-126. <http://www.annualreviews.org/>

Danics, Š. Tejchmanová, L. Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus, Universita J.A. Komenského, Praha, 2017. ISBN 978-80- 7452-122- 5

Decker, Frank (2004): Der neue Rechtspopulismus. Germany, Opladen: Leske + Budrich

Van der Eijk, C. and Franklin, M.N. (2004) 'Potential for Contestation on European Matters at National Elections in Europe', in G. Marks and M.R. Steenbergen (eds) European Integration and Political Conflict, New York: Cambridge University Press, pp. 32-50

Ford, Rob. "Populist Euroscepticism and British politics". Policy Network. 27th of June 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4202&title=Populist+Euroscepticis+m+and+British+politics

Geddes, Andrew: „The EU, UKIP and the Politics of Immigration in Britain“, The Political Quarterly, 85, č. 3, (červenec-září 2014), 292-293. Academic Search Complete, EBSCOhost

Gifford, C. (2015). The Making of Eurosceptic Britain. EPERN. 3.3.2015.

<https://epern.wordpress.com/2015/03/03/the-making-of-eurosceptic-britain/>

Grant, Charles. "Why is Britain Eurosceptic?" Centre for European reform essays, December 2008. 1-8.

Hadler, Martin (2004): Modernisierungsverlierer und -gewinner - Ihre Anteile, Wahrnehmungen und Einstellungen in einem 30 Staaten umfassenden Vergleich. in SWS-Rundschau, Heft 1/2004, str. 7-32. Österreich, Wien: Sozialwissenschaftliche Studiengesellschaft

Harmsen Robert (2005), 'L'Europe et les partis politiques nationaux : les leçons d'un nonclivage', Revue Internationale de Politique Comparée, 12 (1), p. 77-94

Hitchcock, W.I. (2003). The Struggle for Europe. The history of the continent since 1945. London, Profile books.

Holehouse 1, M., 2014, Ukip posterboy suspended after claiming 'Miliband not British',
<http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10785963/Ukipposterboy-suspended-after-claiming-Miliband-not-British.html>

Holehouse 3, M., 2014, “David Cameron: shun extremist Ukip,
<http://www.telegraph.co.uk/news/politics/ukip/10756888/Cameron-shun-extremist-Ukip.html>

Hug, A. (2014). Renegotiation, reform and referendum: does Britain have an EU future?
<http://fpc.org.uk/fsblob/1616.pdf>

Hutton, W., 2014, Voters will go on raging at elites while their interests are ignored,
<http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/apr/06/ukipnigel-farage-elite-establishment-disaffected-voters-democracy>

Jackson, Brian. “Ayn Rand, Conservative Populists, and the Creed of Self-Immolation. Present Tense: A Journal of Rhetoric in Society. 2011. 1-9.
<http://www.presenttensejournal.org/vol1/ayn-rand-conservative-populists-and-the-creed-of-self-immolation/>

Klein, Tanja (2012): Rechtspopulistische Parteien in Regierungsbildungsprozessen. Germany, Potsdam: Universitätsverlag Potsdam

Krouwel, André & Abts, Koen. “Varieties of Euroscepticism and Populist Mobilization: Transforming Attitudes from Mild Euroscepticism to Harsh Eurocynicism”. Acta Politica, 2007, 42. Palgrave Macmillan, UK: 2007. 252-270.

Kubát, M. Mejstřík, M. Kocián J. eds. Populismus v časech krize, Karolinum, Univerzita Karlova, 2016. ISBN 978-80- 246-3439- 5

Leconte, C.ecile Understanding Euroscepticism. Palgrave Macmillan. Hampshire, September 2010, ISBN: 9780230228061

Leconte, Cecile, Understanding. Euroscepticism. <http://www.gbv.de/dms/sub-hamburg/630713782.pdf>

Lee, Michael J. “The Populist Chameleon: The People’s Party, Huey Long, George Wallace, and the Populist Argumentative Frame.” *Quarterly Journal of Speech* 92.4 (November 2006): 355-78. Print.

Lord, C. “Democracy and democratization in the European Union” in S.Bromley (ed.) *Governing the European Union*. Sage, London: 2001.

Lubbers, Marcel & Scheepers, Peer. “Political versus Instrumental Euro-scepticism – Mapping Scepticism in European Countries and Regions”. *European Union Politics*. June 2005. Vol. 6 No. 2. 223-242

McFarlane, A., 2014 Migrant 'flood', leaving Camp Bastion and a 'Workers' Party to rival Labour, <http://www.bbc.com/news/blogs-the-papers-26846488>

McLaren, L. “Explaining mass-level Euroscepticism: identity, interests, and institutional distrust” Paper presented at the Conference on Euroscepticism, 1–2 July Amsterdam, 2005. McLaren, L. “Public support for the European Union: cost/benefit analysis or perceived cultural threat?” *Journal of Politics* 64(2). 2002. 551–566.

Mudde, C. *Populist Radical Right Parties in Europe*. New York, Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0- 521-85081- 0

Mudde, C. *The Ideology of Extreme Right*, 2003. Manchester University Press

Mudde, Cas (2004:543): *The Populist Zeitgeist*. in *Gouvernement and Opposition*, Volume 39, Issue 4 p. 543-563. USA, Hoboken: Wiley-Blackwell

Mudde, Cas; Cristóbal Rovira Kaltwasser (eds.). 2012. *Populism in Europe and the Americas*. Cambridge University Press.

Mycock, Andrew. “The politics of Englishness”. Policy Network. 4th of July 2012.

http://www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=4203&title=The+politics+of+Englishness

Scheuch, Erwin K.; Klingemann, Hans-Dieter (1967): Theorie des Rechtsradikalismus in westlichen Industriegesellschaften. in Hamburger Jahrbuch für Wirtschafts- und Sozialpolitik 12, str. 11-29. Germany, Tübingen: Mohr Siebeck

Scheufele, D.A. & Tewksbury, D., 2007, "Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models", Journal of Communication, vol. 57, p. 9–20.

Schönfelder, Sven (2008:23): Rechtspopulismus – Teil Gruppenbezogener Menschenfeindlichkeit. Germany, Schwalbach: Wochenschau Verlag

Spier, Tim (2010): Modernisierungsverlierer? – Die Wählerschaft rechtspopulistischer Parteien in Westeuropa. Germany, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften

Stanley B. The Thin Ideology of Populism, 2008. Journal of Political Ideologies 13

Statham, Paul. "Political Party Contestation over Europe in Public Discourses: Emergent Euroscepticism?". ARENA Working Paper. No 8, March 2008. 1-48.

Swinford, S. & Hope, C., 2014, Nigel Farage scores victory over Nick Clegg as second TV debate turns nasty,

<http://www.telegraph.co.uk/news/newstoppers/eureferendum/10740795/Nigel-Farage-scoresvictory-over-Nick-Clegg-as-second-TV-debate-turns-nasty.html>

Szczerbiak A., and P. Taggart. (eds). (2008a). Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism. Volume 1: Case Studies and Country Surveys. Oxford: University Press.

Taggart, Paul a Szczerbiak, Aleks: „Contemporary Euroscepticism in the Party Systems of the EU Candidates States of Central and Eastern Europe“, European Journal of Political Research, Vol. 43, č. 1 (2004):3-4. Academic Search Complete, EBSCOhost

Teubert, W. "A Province of a Federal Superstate, Ruled by an Unelected bureaucracy – Keywords of the Eurosceptic Discourse in Britain". In A. Musolff, C. Good, P. Points and R. Wittlinger (eds) *Attitudes towards Europe. Language in the Unification Process* (Aldershot: Ashgate). 2001.

Tournier-Sol, Karine. „Reworking the Eurosceptic and Conservative Traditions into a Populist Narrative: UKIP’s Winning Formula?“. *Journal of Common Market Studies* 53, č. 1 (2015): 140-156; <https://journals.openedition.org/rfcb/632>

Traynor, I., 2014, Nigel Farage conjures up a populist view of an EU that does not exist, <http://www.theguardian.com/politics/2014/apr/02/nigel-faragepopulist-view-eu>

Trenz, Hans-Jörg & de Wilde, Peter. "Denouncing European Integration – Euroscepticism as Reactive Identity Formation". *Recon Online Working Paper* (Reconstituting Democracy in Europe). 2009/2010. September 2009. 3-25. www.reconproject.eu/projectweb/portalproject/RECONWorkingPapers.html

Troitiño, D.R. (2009). "Margaret Thatcher and the EU" in *European Union: Current Political and Economic Issues*. Tallinn. http://www.ies.ee/iesp/No6/iesp_no6.pdf#page=124.

de Vreese, Claes H. "A Spiral of Euroscepticism: The Media’s Fault?". *Acta Politica*, 2007, 42. 271-286.

Williams, Michelle Hale. "Can Leopards Change Their Spots? Between Xenophobia and Trans-ethnic Populism among West European Far Right Parties". *Nationalism and Ethnic Politics*, 16:1, 2010. 111-134.

Wintour, P., Watt, N. & Mason, R., 2014, Farage v Clegg: Ukip leader triumphs in second televised debate, <http://www.theguardian.com/politics/2014/apr/02/nigel-farage-triumphs-over-nick-clegg-seconddebate>

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Tomáš Rukavička
E-mail:	tomas.rukavicka@gmail.com
Studijní obor:	Teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	ZS 2017
Semestr a školní rok ukončení práce:	LS 2018
Vedoucí bakalářského semináře:	Doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.
Vedoucí práce:	PhDr. Martin Mejstřík
Název práce:	Populistická rétorika jako strategie Strany nezávislosti Spojeného království
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Tato práce se snaží prozkoumat, nakolik byla v letech 2014-2016 populistická rétorika strategií Strany nezávislosti Spojeného království. Přes krátkou historii strany obsahuje pro jasný rámec pokus o definici populismu a vysvětlení pravicového populismu a zkoumá historii britského euroskepticismu posledních 40 let. Pro kvantitativní analýzu byly použity články zpravodajství The Guardian, The Telegraph a BBC News. Na čtyřech stanovených tématech - euroskepticismus, imigrace, kritika politického systému a organizační změny uvnitř strany - zkoumá v 50 nejvíce relevantních článcích k těmto tématům z let 2014-2016, zda se tendence používání populistických témat ve straně zvyšovala a dala by se tak označit za strategii strany. Počtem článků v jednotlivých letech zaměřených na dané téma a reflexí analýzy způsobu zobrazování strany danými médii, jsem se tuto skutečnost pokusil dokázat.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Největší změnou byl přístup k vlastní analýze. Z původně plánovaných rozbrů proslavů představitelů strany na domácí i evropské půdě a sledováním zneužití imigračního tématu, na definici čtyř témat, které jsem sledoval na třech médiích, kdy dvě se nacházejí na obou stranách politického spektra a jedno z médií je neutrální. Z tohoto vzorku z jednotlivých let se pak dalo vyčíst, zda se frekvence daného tématu zvyšovala, což znamenalo, že strana dané téma více používala a média v souvislosti se stranou a daným tématem publikovala více zpráv. Po konzultaci s vedoucím práce došlo také ke změně názvu práce samotné, kdy z něj byl odstraněn časový úsek, který práce pokrývá a imigrační důvod, který se stal jen jedním ze 4 sledovaných témat.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	Práce je krom úvodu a závěru rozdělena do čtyř dalších kapitol. Po úvodu následuje kapitola věnovaná stručné historii strany UKIP od jejího vzniku po rok analýzy, tedy 2016. Následuje kapitola rozdělená na dvě části s názvem pravicový populismus a britský euroskepticismus. V první části této kapitoly se pokusím definovat pravicový populismus definicí jednotlivých částí tohoto označení, tedy pravice a populismus. V části o britském euroskepticismu shrnu jeho vývoj v Británii s uvedením důvodů britského euroskepticismu. Následující, čtvrtá část, už je vlastní přípravou pro analýzu. Nese název populismus a euroskepticismus jako strategie UKIP a rozebírá na základě definic z předchozí kapitoly využití populismu a euroskepticismu, jako strategie politické strany. Následuje analýza médií, kde je zobrazena frekvence populistických témat v jednotlivých článcích z let 2014-2016 na vzorku 50 nejvíce relevantních

článků za rok, tedy dohromady 450 článků, s popisem jakým způsobem daná média UKIP zobrazovala. Poslední částí této kapitoly je reflexe tohoto zobrazení danými médii, po které následuje závěr práce.

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Abedi, Amir; Lundberg, Thomas Carl (2009): Doomed to Failure? UKIP and the Organisational Challenges Facing Right-Wing Populist Anti-Political Establishment Parties in Parliamentary Affairs, Vol. 62, No. 1. USA, Cary: Oxford University Press

Betz, Hans-Georg (1994). Radical right-wing populism in Western Europe. New York: St. Martins Press. ISBN 9780312121952

Chong, D. & Druckman, J.N., 2007, Framing Theory, Annual Review of Political Science, vol. 10, p.103-126. <http://www.annualreviews.org/>

Danics, Š. Tejchmanová, L. Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus, Universita J.A. Komenského, Praha, 2017. ISBN 978-80- 7452-122- 5

Van der Eijk, C. and Franklin, M.N. (2004) 'Potential for Contestation on European Matters at National Elections in Europe', in G. Marks and M.R. Steenbergen (eds) European Integration and Political Conflict, New York: Cambridge University Press, pp. 32-50

Geddes, Andrew: „The EU, UKIP and the Politics of Immigration in Britain“, The Political Quarterly, 85, č. 3, (červenec-září 2014), 292-293. Academic Search Complete, EBSCOhost

Harmsen Robert (2005), ‘L’Europe et les partis politiques nationaux : les leçons d’un nonclivage’, Revue Internationale de Politique Comparée, 12 (1), p. 77-94

Jackson, Brian. “Ayn Rand, Conservative Populists, and the Creed of Self-Immolation. Present Tense: A Journal of Rhetoric in Society. 2011. 1-9. <http://www.presenttensejournal.org/vol1/ayn-rand-conservative-populists-and-the-creed-of-self-immolation/>

Krouwel, André & Abts, Koen. “Varieties of Euroscepticism and Populist Mobilization: Transforming Attitudes from Mild Euroscepticism to Harsh Eurocynicism”. Acta Politica, 2007, 42. Palgrave Macmillan, UK: 2007. 252-270.

Kubát, M. Mejstřík, M. Kocián J. eds. Populismus v časech krize, Karolinum, Univerzita Karlova, 2016. ISBN 978-80- 246-3439- 5

Leconte, Cecile, Understanding. Euroscepticism. <http://www.gbv.de/dms/sub-hamburg/630713782.pdf>

Lee, Michael J. “The Populist Chameleon: The People’s Party, Huey Long, George Wallace, and the Populist Argumentative Frame.” Quarterly Journal of Speech 92.4 (November 2006): 355-78. Print.

Lubbers, Marcel & Scheepers, Peer. “Political versus Instrumental Euro-scepticism – Mapping Scepticism in European Countries and Regions”. European Union Politics. June 2005. Vol. 6 No. 2. 223-242

McLaren, L. "Explaining mass-level Euroscepticism: identity, interests, and institutional distrust" Paper presented at the Conference on Euroscepticism, 1–2 July Amsterdam, 2005.
 McLaren, L. "Public support for the European Union: cost/benefit analysis or perceived cultural threat?" *Journal of Politics* 64(2). 2002. 551–566.

Mudde, C. *Populist Radical Right Parties in Europe*. New York, Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0- 521-85081- 0

Mudde, C. *The Ideology of Extreme Right*, 2003. Manchester University Press

Mudde, Cas (2004:543): *The Populist Zeitgeist*. in *Governement and Opposition*, Volume 39, Issue 4 p. 543-563. USA, Hoboken: Wiley-Blackwell

Mudde, Cas; Cristóbal Rovira Kaltwasser (eds.). 2012. *Populism in Europe and the Americas*. Cambridge University Press.

Scheufele, D.A. & Tewksbury, D., 2007, "Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models", *Journal of Communication*, vol. 57, p. 9–20.

Schönfelder, Sven (2008:23): *Rechtspopulismus – Teil Gruppenbezogener Menschenfeindlichkeit*. Germany, Schwalbach: Wochenschau Verlag

Spier, Tim (2010): *Modernisierungsverlierer? – Die Wählerschaft rechtspopulistischer Parteien in Westeuropa*. Germany, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften

Stanley B. *The Thin Ideology of Populism*, 2008. *Jurnal of Political Ideologies* 13

Statham, Paul. "Political Party Contestation over Europe in Public Discourses: Emergent Euroscepticism?". ARENA Working Paper. No 8, March 2008. 1-48.

Taggart, Paul a Szczerbiak, Aleks: „Contemporary Euroscepticism in the Party Systems of the EU Candidates States of Central and Eastern Europe“, *European Journal of Political Research*, Vol. 43, č. 1 (2004):3-4. Academic Search Complete, EBSCOhost

de Vreese, Claes H. "A Spiral of Euroscepticism: The Media's Fault?". *Acta Politica*, 2007, 42. 271-286.

Williams, Michelle Hale. "Can Leopards Change Their Spots? Between Xenophobia and Trans-ethnic Populism among West European Far Right Parties". *Nationalism and Ethnic Politics*, 16:1, 2010. 111-134.

Podpis studenta a datum

11. 5. 2018

Schváleno

Datum

Podpis

Vedoucí práce

Vedoucí bakalářského semináře

Garant oboru

Seznam příloh

Příloha č. 1: Frekvence vybraných témat ve článcích The Guardian (tabulka)

Příloha č. 2: Frekvence vybraných témat ve článcích The Telegraph (tabulka)

Příloha č. 3: Frekvence vybraných témat v BBC News (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Frekvence vybraných témat ve článcích The Guardian (tabulka)

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	15	13	15
imigrace	14	14	16
kritika politického systému	8	9	4
změny uvnitř strany	19	14	15

Příloha č. 2: Frekvence vybraných témat ve článcích The Telegraph (tabulka)

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	19	20	18
imigrace	21	21	21
kritika politického systému	8	7	9
změny uvnitř strany	2	2	2

Příloha č. 3: Frekvence vybraných témat v BBC News (tabulka)

Téma	rok 2014	rok 2015	rok 2016
euroskepticismus	12	10	13
imigrace	16	18	14
kritika politického systému	8	9	13
změny uvnitř strany	14	13	10